

DIVIS

ETRE UR MISSIONNER,

AC UR MEZYER,

VAR SUJET AR VESVENTY.

*Ne quid nimis.
Nep tra, re.. Cesar ad atriensem.
Phèdre Julius.*

Quimper,

Imprimerie de LION, près la Préfecture.

—
1840.

DIVIS

ETRE UR

MISSIONNER AC UR MEZYER

VAR SUJET AR VESVENTY.

HEP INTANCION DA CHOQUI DÈN E PARTICULIER.

Ne quid nimis.

Nep tra , re. — Cæsar ad atriensem.

PHÈDRE (Julius).

Si qua meo fuerint, ut erunt, vitiosa libello :

Excusata suo tempore, lector, habe.

Quimper.

TYPOGRAPHIE DE LION,

Imprimeur-Libraire, près la Préfecture.

—
1840.

Approbations.

J'ai lu et communiqué à M. le Curé de Scaër le présent manuscrit. Notre opinion est qu'il peut être utile.

CANÉVET, Curé de Bannalec.

J'ai lu le présent manuscrit que M. CANÉVET, Curé de Bannalec m'a communiqué, et notre opinion est qu'il peut être utile.

RIOUAL, Curé de Scaër.

J'ai lu et examiné le présent manuscrit. Je trouve qu'il renferme une très-bonne morale sur l'ivrognerie, et je ne doute pas qu'il ne soit lu avec plaisir et qu'il ne puisse être très-utile à détourner du vice contre lequel il est écrit.

TALGORNE, Desservant de Melgven.

1 Mars 1840.

PERMIS D'IMPRIMER.

A Quimper, 1840.

† J. M. D., Evêque de Quimper.

HOMMAICH

EUS AL LEVRIC-MA D'AN AUTROU ESCOP YAN-MARI
DOMINIQ DE POULPIQUET DE BRESKANVEL.

Pa em eus, seiz zûn so, presantet al lêvr-mâ
D'hon Escop venerabl da amprou, da sina .
Ne voa quet em c'halon ar santimant c'huero
E vize bet, quer prount, sqoët gant ar maro.
Re vir eo eta pænos an talanchou ,
An oll galiteou, an oll vertuziou.
Ne dint quet espernet gant ar maro cruel ,
P'èn deveus discarret un Escop quer fidel...
Ar memor afflijant eus ur c'holl quer pouner,
E calonou an oll , a vevo pell-amser :
A vevo da-viquen, Pastor excellanta... !
C'hui so bet ur squær vad : un Tad eus ar guella.
Ur virionez douç a gonsel hon anquen :

En em expliquit gant franquis :
 Plijet gant hor mæstr beniguet
 Ho distrei dious ho pec'het.

AR MEZIER.

Va zistrei dious va fec'het....!
 Mæs o vèvi ne bec'han quet.

AR MISSIONNER.

Guelomp-ta : petra sinifi,
 Hervez ho sonch, ar vesventy ?

AR MEZIER.

Eva, bete coll ar ræson.

AR MISSIONNER.

Mèvi a reer e teir fæçon.
 Ya : teir zôr so digoret
 Gant hon adversour milliguet
 Evit cundui, hep e espern,
 Pep mezier e punçz an ifern.

AR MEZIER.

Na glasquit quet chicaneres :
 Livirit din ar viriones.

AR MISSIONNER.

Na glascan nemet quement-se

Evit ho counit da Zoue.....
 Va sellaouit gant attancion
 Ac e vellot em eus ræson.
 Ar penn quenta eus al listen
 A represant ar mezierien
 A ya exprès da eva
 Betec ma rancont dislonca :
 Eus o fec'het ar grevused
 Ne ve quet facil comprenet.
 Tud int a goll pep santimant ;
 Pec'hi a reont marvellamant ;
 Pep pagen eus ar scritur sacr
 A gondàon tud quer fallacr.

AR MEZIER.

Evit ar poënt-ze, penn-da-benn,
 A so diffennet el lesen.
 Coll santimant ha dislonca
 A so teichou an horrupla.

¹ Frequenter usquè ad vomitum vino se ingurgitare non erubescunt et ad mensuram sinè mensurà bibere..... *Sant Cæsær. Serm. 90.*

² Ar Scritur sacr a brononç alies-a-veich a-ënep ar mezierien, Væ ! *malheur!* Sant Jerom, *in Amós*, a lavar pænos ar *malheur-ze* a so ar yrassa eus ar poaniou. Væ, pænarum ultimum est.

Arabat è lavaret gaou
 D'en em heul e zeont o daou :
 An diaoul a choas e bènvele
 Couls var an eil ac eguile.
 Gant sicour Doue , ne doun quet
 Eus an eveurien touëllet
 Pere a lonc guin , *eauidivi* ,
 Cistr ha liqor bete crevi.
 Rac ur c'horf tretet er guis-ze
 Ne ma quet pell dious ar be ;
 Pa vez a houarn , a ziamant ,
 A zir teuset ; corf ur gourmand ,
 Abars an termen , a vezo
 Distroadet gant ar maro.
 Pet siouas ! pet goal-accidant
 A erru gant tud quen gourmand !
 Ar seurt mezierien divoder
 O deus goal-chançou ha miser.
 Clenvejou , infirmiteou
 Dastumet dre o goal-lammou.
 Devi a reont o entraillou :
 Darn a so cavet er stœriou :
 Darn all sclacet gant ar riou :
 Lod all assoumet a dauliou
 Evidoun-me , credit parfæt ,

Coll va santimant ne ran quet :
 Ha c'hui gred, va zad, e pec'han
 O scarza pint, er mod m'er gran ?

AR MISSIONNER.

Cetu a-ze an eil fæçon
 Da lonca ar vestl ampoëson :
 Plijout a rit d'an drouc-speret
 Ha credit certen e pec'het.
 Tromplet hoc'h, siouas ! va mignøn ;
 Ha sellauit mad va ræson.
 Lennit ar prophet Isaias,
 Doue, e pep guer, èn inspiras
 Ac e vellot ar setanç-man.
Malheur deoc'h oll, emezan,
Malheur deoc'h oll, mezierien,
O tomma, o troubli ho penn.
 Un dèn tommet gant ar boësson
 A so alies, e pep fæçon,
 Goassoc'h eguet ar mezier-se
 Astennet micq var ar pave :

¹ Væ qui consurgitis manè ad ebrietatem sectandam,
 et potandum usquè ad vesperam, ut vino æstuctis. *Isaïe,*
chab. 5 v. 11.

An dèn-mâ na ro er stad-se
 Nemet goal-exempl d'e hente :
 Ar pec'het en e bez eo ;
 Mæs ne deo-nemet mezo :
 Ur mezier , tommet hebquen ,
 A dôr , e pep poënt , al lesen.

AR MEZIER.

E pep poënt e tôr al lezen.... !!
 Va zad , n'er c'hredin birviquen.

AR MISSIONNER.

Ne laran deoc'h , m'en assur ,
 Nemet ar viriones pur.
 Va sellaoùit hac e vellot
 Hac ansao ganin a rancot
 Pæros ne deus poënt ebet
 A guement na ve quet torret.
Un Doue epquen a adori

1. Quam qui habet , se non habet : quam qui facit ,
 peccatum non facit , sed ipse totus est peccatum. *Sant Per*
Chrysolog. Serm. 26.

2. Ebrius , mortuus animatus. *St.-Chrys. hom 1. ad pop.*
 Silenum pueri somno videre jacentem
 Inflatum hesterno venas , ut semper , iaccho.

Virgil. eglog. 6. vers 14 et 15.

Ha dreist pep tra oll a gari.

Cetu ar c'henta gourc'hemen

Ac ar vrassa eus al lezen.

Eh bien! petra èn a ziffen ?

Petra ivez èn a ordrenn ?

Eus hon oll nerz, hon oll ene

Ordren a ra carout Doue :

Commandi a ra serra clos

Hor c'halon d'an doueou faus.

Ar mezier a ra bemde

Eus e goff..... e væstr, e Zoue. ¹

Gant ma vez, gant guin, peur carguet

Eus ar rest ne ra mann ebet

Quent ma zivun dioc'h ar mintin

Ne sonch pelloc'h nemet er guin.

Pa varvo, ec'h allor scriva

Var e vin-bez ar c'homsou-mâ :

Amâ e repos ur mezier.....

N'en devoa Nemet un affer :

Disquen er c'hao ha dont en dro,

Quen na vize couët mezo.

Ar c'henta gourc'hemen Doue

¹ Quorum Deus venter est. *Sant Paul ad Philip. C. 3. v. 19.*

A ziffen prophani ive
 An traou sacr, ar sacramanchou ;
 An llisou, ar relegou :
 Disprijout, e fœçon ebet,
 An dud da zoue consacret :
 Tatina ar mysteriou
 Ac ar secret eus an ènvou.....
 Ha biscoas eo bet guelet
 Ul lonqer, o touguen respet,
 Evel ma faut, d'an traou santel,
 D'ar guirionezou eternal ?
 Treti a ra gant dismegañç,
 Gant faë, gant irreverañç,
 An objedou an terrupla,
 Ar mysteriou an huela.
 Preg a ra demeus al lezen
 Evel pa vez ur bur gonchen.
 D'oc'h e avis, ar væleyen
 Ne dint nemet affronterien :
 O micher a reont, emezan.
 Ma ve parlantet dirazan
 Demeus ar bunicionou

1. Rerum causas obscurat Justa potestas. *Sant Prosper.*
Aq. Carm. de ingratis.

A heul ato an offançou ;
 Ha demeus ar recompançou
 A recevo ar vertusiou :
Tào din , al lavar èn souden ,
Gant ta Religion gristen :
Ha te a gred e teu Doue ,
O tijonjal e vajeste ,
Da selt oc'h ar pez a basse ,
Er bed-man , en noz ac en dé ?
 Eh ! bien : un dèn quen incredul
 A gredo calz traou ridicul :
 Ne n'em fys quet er væleyen ,
 Fyout a ra er sorcerien...!!

AR MEZIER.

Tanfich ! va zad , e zoun soueset ;
 Car , var ar pez hoc'h eus prouvet ,
 N'am eus taulet evez ebet ,
 Evidoun da veza oaget.

AR MISSIONNER.

Hep caus e hano na doui quet
Nac ive netra eus ar bed :
 Ne quet ar boan evit hemâ ,
 En em arreti pell amâ :
 Piou a so ha na srije quet

O veza test ac o clevet
 Ar jarneou, ar blasphemou,
 Mallosiou, goal-bedennou,
 Juramanchoù ha sacreou
 A sorti demeus a c'henou
 Eus ar miserabl mezier
 Guir scolaër da Lucifer ?

AR MEZIER.

Bez em eus evit amezec
 Un eueur reud, Christoph ar Bec :
 En, e c'hræg ac e vugale
 N'int quet evit nac'h quement-ze.
 Ha meur a hini er barræs
 Er prou ac er gonfirm ivez.

AR MISSIONER.

*Miret a ri an oll suliou
 Gant œvrou mad ha pedennou.
 Cetu a-ze lezen Doue.
 Lezen an Diaoul eo houme :
 Chomm a ri en hostaliri
 Da eva guin hac eaudivi :
 Cleo er sul, er gouëliou
 Pèn-da-bèn, sonn ar guerennou.
 Ha bez ema ar mezier*

Bete re fidel d'en ober.
 An davarn eo e Ilis :
 Gant guer et lavar e offiç,
 Un tassad eo e hostif :
 Cistr, guin, liquor e sacrific,
 Mil sacr, mil blasphem, mil mallos ;
 Cetu e beden, deiz ha noz.

AR MEZIER.

Ya : gout a ran pe seurt choari
 So, pep sul, en hostaliry.

AR MISSIONNER.

Da dad, da vam a enori
Ha da vuez a astenni,
 Pet tad, pet mam a ouël bemde
 Dre m'o devezus seurt bugale ?
 Ar chagrin ac ar velcony
 Na sortiont quet eus an ty,
 Un tad mad ac ur vam tener
 Mar leveront d'ur mezier
 En em denna eus ar plaçou,
 Eus ar goal-gompagnunesou,
 Occasion da vil dizurs,
 Ha da vil teich pernicious ;
 Pebes mor a valosiou

A red neuse eus e c'henou ?
 Pa na enor quet e grouer ,
 Pa ne respet quet e salver
 Pænos ur mezier a alze
 Renta enor ha carante ,
 Sicour , oboissanç parfæt
 D'e dad, d'e vam , ebars er bed ?
 Ar gourc'hemen-man a gommand
 Ha , gant Justiç , a recommand
 D'an oll tadou , dan oll mammou
 Beza , en oll circonstançou ,
 Sourcius , aquetus, fidel
 Da laqât exemplou santel
 Dirac daoulagad eus ar re
 Pere dle dezo ar vuhe :
 Rei dezo pep instruccion
 Fur , devot , eün e pep façon :
 Ha ne deo quet ar c'hontrol
 A c'hoarvez ? test eo an oll
 Pere o c'hondaon ac o blam
 Pa ve un tad , pa ve ur vam
 Sujet , siouas ! d'ar pec'het-man
 A behini e barlantan.
 Antreomp hon daou en un ty
 Trist meurbed , ty en pehini

An diaoul demeus ar vesventy
 A anàv evit sujidi
 Unan a zaou; mæstr pe væstrez;
 Alies an daou assambles.
 En lavaran gant assuranc,
 Un ifern eo dre avanç,
 D'ar vugale pebes partaich!
 Pebes desolant heritaich!
 En ty paour-ze pebes ravaich,
 En guir, ha non pas en imaich!
 Morse, coms ebet a zoue,
 Eus ar varn, an eternite:
 Nemet sacreou, blasphemou,
 Malosiou, goal-bedennou:
 Canouennou luxurius,
 Compsou mezus, sclær pe e cuz:
 Un trous, ur c'hry an horrupla;
 Discoursou faus var an nessa:
 Coler, disputou, rebechou:
 En ur guer an oll Pec'hejou.
 Pep viç a veler a bep tu;

1 Ebriosi quasi paludes, nascuntur ibi serpentes, sanguisugæ, ranæ et diversa genera vermium, quæ horrorem generant. *Aug. Serm. 31 de temp.*

Disprijanç evit ar vertu.
 Un tad , deut coz aroc an oad ,
 Mar fell dezan rei un urs vad
 Certen ne vo quet sellaouet ,
 E gomsou a vo disprijet.
 Ar vam a zeu d'en em jala
 Evit un dra an distera :
 Clevet he vezo o crial
 O sqei , o c'hourdrous , o tamal
 Ur verc'h orgouillus , arrogant
 Pini n'he deveus santimant
 Nemet d'en em fincha caër.
 Ar verc'h a respont gant un ær
 Quen disprijabl , quen depitus
 Ma vezo he mam eürus
 Ma na gleo quet responchou
 Leun a bep seurt injuriou.
 En ty fall-se , ar vugale ,
 Adversour an eil d'eguile ,
 N'ellont quet en em supporti :
 Ne reont nemet en em zibri
 Eus a vintin betec an nos ,
 Hep paouës ebet , hep repos.
 Leverit deo pidi Doue ,
 E raint goab a quement-se.

Mar gleont ur goms a brudanç,
 E respontint gant disprijanç.
 Deut an termen da zimisi;
 Mar sortiont demeus an ty
 Petra sigassint-y gant-o?
 Netra a vad, m'en assuro :
 Morse un heritaich caër
 Na sorti doc'h yale'h ur mezier.....
 Arretomp breman hor sellou
 Var un ty leun a exemplou
 Roët gant un tad ac ur vam
 Vertusus, devot ha divlam
 Var ar pec'het a c'hourmandis :
 O pebes demeuranç esquis !
 Guelet a reer an union,
 Ar peoc'h, ar satisfaccion :
 Priejou fidel ha parfæt :
 O bugale leun a respet ;
 An oll contant, an oll Joayus ;
 Evit ar paour, carantezus :
 E quenver an oll, serviabl :

1 Non est enim regnum Dei, esca et potus : sed justitia et pax, et gaudium in spiritu sancto. *Sant Paul, ad Rom. 14... 17.*

Meulet evel tud respectabl
 Pere a daul dre ar c'hanton
 Ar c'huës eus ar religion,
 Ar c'huës vad demeus a Jesus
 Gant pehini, un deiz, eürus
 E vint mil gueich recompancet,
 En tu all, d'ar pezh o do græt.

AR MEZIER.

Ur veich ivez, va ferson-me,
 Bennos Doue var e ene,
 En devezs preseguet pænos
 El lezen gueischal, lezen goz.....
 Pe seurt lezen eo hounez ?
 Disonch oun..... lezen Moyses,
 E vise laquet d'ar maro,
 Evit instruccion ar vro,
 Ar vugale-se quen infam
 Ma contristent o zad... o mam
 Dre c'hoal-gompsou, evel eo
 Leusqueul o mallos varnezo.
 Feiz ! va zad quer, evit certen
 Ma ve un hevelep lezen
 Sicutet var ar mezierien,
 E squize ar vourrevien.

AR MISSIONNER.

*Ha mir na lazi dèn ebet
Nac a galon nac a efet.*

AR MEZIER.

Va zad, bez em meus intancion
D'adressi d'hoc'h ur question
Dre rapport un instruccion
Am eus clewet gant ur person ;
Var sujet ar yec'het eo :
Va c'hestion a furnisso
An occasion d'am c'helen
Demeus ar pempet gourc'hemen.
Oc'h-pen ; bez am eus sonch parfæt
Hoc'h eus din-me dija prouvet
Penos piou benac a èv re
Allas ! a zaon e ene
Eus an dèn ar vella loden ;...
Muntr horrupl, pe ne vo biquen,
Control d'ar pempet gourc'hemen.
Rac-se, mar plich d'hoc'h va goulen,
Ha re hardis ma ne doun quet,
Parlantit demeus ar c'huec'hvet
Hac eus an decved gourc'hemen
Rac o goud a ran pèn-da-bèn.

AR MISSIONNER.

Ne dê quet hebquen e yec'het
 Gant ar mezier a so collet :
 Oc'h-pèn ma zaon e ene ,
 E comet un infinite
 A bec'hejou , a zizursou ,
 A zirollou ac a grimou.
 Teuleur mallos var an nessa :
 Saillat varnezan , e ganna :
 A ziou , a gleiz rei tauliou :
 Querzet e hent ar galeou :
 Mont betec laza ar re all,
 Evel Alexander gueischal ,
 Cetu meur a grim ar vrassa
 A-ënep ar gourc'hemen-mâ.
 Heb conta ar goal-squæriou ,
 Execrapla quentelliou
 A ro ur mezier bemde
 D'e vevellou , d'e vugale :

.....Neque ebriosi.... regnum Dei possidebunt. 4. *ad cor.* 6-10.

• Cœperunt furere à vino. *Osec* 7. v. 5.

• Clitum inter epulas transfodit et , intellectu facinore,
 mori voluit. *Senec. en e liser da Lucil.*

Heb conta an trous , ar chagrin
 A ra d'e c'hræg , hep ober fin.
 Nan : feteiz n'ec'h achufen
 Explica amâ ma ranquen
 Pet Disurs , pet direglamant ,
 Pet malheur.... pebes chenchamant
 A laca en e dieguez ,
 Dre e grim , ur mezier quæs !

AR MEZIER.

Ræson hoc'h eus... va mignon Per
 En devoa ur c'hræg , va c'hommer ;
 Anna he hano..... ur c'hræg fur
 Mar bale unan , m'èn assur ;
 Un diamant , ur berlezen ,
 O va zad , pebes femelen !!
 Quemer a ree , pep devez ,
 Sourci bras eus he zieguez.
 Devot a oa.... ur guir santes :
 Eët eo net da ziaoules
 Abalamour d'ar viloni
 A ree Per , bemdeiz dezi.....
 Guillou promptic so er prison
 Evit beza , e nep ræson ,
 Sqoët horrubl gant e dad caër.

Goal-affer en do, a gonter.

AR MISSIONNER.

*Lubric mir na vezi nepret
 Dindan poan da veza daonet;
 Na c'hoanta dre luxur pec'hi
 Nac e sonch vil n'en em bligi.
 Sant Jerom e meur a andret
 Eus e lèvriou quer parfæt
 Hon assur pænos, birviquen
 Na gredo ec'h ouffe un dèn,
 Accustumet d'ar c'horfajou,
 Beza exant eus an teichou
 Control-beo d'ar burete,
 D'ar-c'huec'hved gourc'hemen Doue.
 Morse, emezan, na gredin
 Pænos ur c'hoff carguet a vin
 Na glasq quet pep occasion
 Da gontanti e bassion :
 E bassion vil ha mezus
 E appetit luxurius.
 Ur c'hoff leün a vin..... e pep guis*

¹ Ebriosum nunquam castum putabo. *Sant Jerom en e lizerou, in cap 1 ad titum.*

Na c'huës nemet ar paillardis. 1
 Æssoc'h e ve gallout counta
 Qument minut so e cant bloa
 Eguet na ouffer niveri
 An oll fautou a loustoni,
 Sellou vil, langachou lubric,
 Sonjou, desirou diabolic
 A bere en em rent coupabl
 Ur mezier abominabl. 2

AR MEZIER.

Merc'h Corentin an Diamic
 A oa ur verc'h fur, pinvidic.
 Ur veich hebquen, ur veich, siouas!
 Mêvi gant-y e tigouesas :
 Hac he deus collet er c'harter
 He enor..... ur fortun gaër.

AR MISSIONNER.

En em zioual dious laëronci
Na domaich d'ar re all na ri.

1 Venter mero cœstuans citò despumat in libidinem. *Can. S. dist. 35. ex. St.-Hiero, Ep. 83 ad Ocean.*

2 Vere priùs flores, cœstu numerabis aristas.
 Poma per autummum, frigoribusque nives.

Madou re all ne zezir quet
Evit o c'haout hep guir ebet.
 Leverit din piou so laër
 Ma ne dê quet ur mezier?
 Dioual ount-an pe autramant
 Na ver nemet un innoçant.
 Ur veich dispignet e arc'hant,
 E oll leve eët d'an neant;
 Hini e c'hræg, e vugale
 O veza lonquet oll ive,
 E c'hodel o veza goullo
 Mu-guet yalc'h ar *Bodedeo*,
 A netra tout ne raï etat
 Evit caout ur vouteillat.
 Refus a raï pea e zle :
 Fall aoualc'h a vo martese
 Evit o nac'h, memes dre lê,
 Pa ve e presanç e Zoue.
 Dre draï e clasq dont a-benn
 Da drompla c'hoantec ha laouen.
 Ma na deu quet ar voyen-se
 Da bourvei dezan e vanne,
 Recours en do d'an oll droïou,
 D'an ardou, d'an trincheresou,
 D'ar guevier, d'ar flauderez,

Piou a voar? d'ar gontraign memes
 Vit contanti e bassion,
 E bec'het costum ha mignon.
 Occupi a ra e speret
 Da c'hout un tu bennac secret
 Da ober gaou oud e hente,
 Goal-inplijout a ra neuse
 E adres, e habilente,
 Un apparanc a garante
 D'en ober *dup*, æssoc'h a-ze;
 Ac en em veulo goudeze.....
 Ar groaguez a gar o banne
 A ra gaou d'ar gomunaute
 Evit mont, hep gout d'o goaset,
 Gant certen commaërezet
 Da sevel oll *o bis bihan*
 Hed meur a heur, e corn an tan.
 Quement ac'h hellint distrei
 A chommo en hostaliry.

AR MEZIER.

Laret ho peus, gant guirionez,
 E voar ar merc'het laërez;
 Mari Bic a oa pinvidic.
 Eh bien! id, neud, amann ha quic

Dillat memes eus he c'herc'hen
A oa casset d'an hostisien.

AR MISSIONNER.

Na gueïer, na fals testeni

Mir birviquen na liviri.

Ar gourc'hemen-man a ziffen

Fals testeni, dirac nep dèn ;

Ar guevïer, ar falsentes

Couls ac an drouc presegueres :

Ar jujamanchou temeral

Quer commun ha quen ordinal ;

Ha diffen a ra rapporti

Ar pez a ouffed, en un ty,

Laqat yenien, fachiri,

Ar pez so capabl da droubli

Ar peoc'h ac an union,

Beza caus a zizancion.

Hac èn so esom a destou

A destou faus en o c'homsou

Evit, dre sicour ar gueïer,

Dont a benn eus ur goal-affer ?

Iit hardiz : clasquit er c'harter :

Iit da gavout ur mezier,

Cassit-èn d'an hostaliry,

Pæit dezan guin, eaudivi....
 Ober a raï hervez ho crad,
 Vis-a-vis da ur vouteillad,
 Quent evit caout ar chagrin
 Da velet pellaat ar guin...
 Quement a zeuï en e benn
 A invant var nep seurt christen :
 Hep tam respet evit netra
 Duaat a raï e nessa.
 Dèn ebet na vo espernet :
 Mil abec a vezo cavet.
 D'an dud memes leun a furnes
 E tamallo fallagries.

AR MEZIER.

Oh! dre exempl, ar mezier
 A so ur sac'h leun a c'heier.
 Pa gæv an tu, trompla a ra :
 Sot nep na zioual quet ount-â.

AR MISSIONNER.

Trompla a ra : mæs ar paour-quæs
 Da drompla ivez a so æz.
 Ac er moment ma sonch dez-â
 Beza græt un taul ar fina,
 Un dro a væstr, un dro soutil,

Ha m'en em gred ur paotr gentil.....
 Ar paotr gentil a so gripet
 El laçz memes en deus stignet...
 Pet, goude beza divêvet,
 O devez en em valloset
 Da veza sinet goall-affer
 Dirac proculor pe noter ?
 Pet, pere dre o debochou,
 O deus *bescornet* o madou ?
 Pet o devez, dious ar mintin,
 Goude beza sillet o guin,
 En em zivunet gant chagrin,
 O consideri o revin ?
 O c'hæriou o devoa troquet
 Oc'h ur feuillen paper tymbret...!
 Lod, goude beza er foariou,
 Guerzet o marc'hadourezou,
 O zrafiquet gant cals profit,
 O deus, sot ma zint!.. o vont quit
 Leset, dre o mesventeou,
 Tout o arc'hant dre an henchou.
 Fin pe finoc'h o deus cavet,
 O godel a so bet rincet.
 Ar fura dèn, pa vez mezo,
 A so ar sota eus ar vro .

Capabl d'en em renta coupabl
 Eus a draou quen abominabl
 M'en dezo, epad e vuhe,
 Mez, glac'har ha cueus goudeze,
 Evel an dèn santel Noë
 Exempl deomp e quement-se.
 Oh! pebez vila action,
 Commettet hep intancion !

AR MEZIER.

E netra tout un dèn mezo
 Na cals na neubeud ne gleo :
 Quen lüe dre e c'hloutoni
 Ne all quet en em bresanti
 Na da dest dirac ar justic
 Na da baëron en llis.
 Ur veich, cals misou am eus bet
 Evit beza disclæryet
 Va secret da ur c'hender din.
 Bete re el lippe ar guin.

- 1 *Genes. chab. 9. v. 21. 22. item 19. W. 32. 33. 34.*
 35. *Quicumque his delectatur, non erit sapiens. Proverb.*
c. 20. v. 4.

Noë, ad unius horcæ ebrietatem, nudavit femora sua quæ
 per sexcentos annos contexerat. *Sant Jerom en e liser da*
Ocean.

AR MISSIONNER.

Na zigorit quet ho calon
 Da un dèn sujet d'ar boësson ;
 Rac, eme ar speret santel,
 Ur seurt dèn na voar quet tevel.

AR MEZIER.

Prim a deaud oun bet neuse :
 Peët mad am eus quement-se.

AR MISSIONNER,

Distrøomp d'an argumanchou
 D'ar røsoniou, d'an exemplou
 Pere a brouv, evit certen,
 Penos an oll mezierien
 A dør, e pep poënt, al lezen
 Hep excepti unan hebquen.
 Rac-se : pa bermet an amser
 Mont a ran, dre ur prepos ber,
 Da brouvi deoc'h ur gaus all :

...Quia nullum secretum est ubi regnat ebrietas. *Pro-*
verb. 31. v. 4.

Ebrioso nemo secretum sermonem committat. *Zenon*
ar Stoïeyan. Fecundi calices quem non fecere disertum !

Pænos pep pec'het capital
 En devez ur buissanç antier
 Ebars calon ar mezier.
 Carguet ê a superbite :
 Gant e ners, e habilente,
 Gant e vadou, gant e zillat,
 E pep mare, en em boumpad.
 Gant e gredit, gant e speret
 En em vanti a ra bepret.
 Ne eus nicun, var an douar,
 Par dezan, hervez èn lavar
 Ur pautr mad eo, reud a cre,
 Rac, hep en em jaïna re,
 Ober a rea, eguist ma faut,
 Abars e lein, ur c'hant fagot.
 Ne gâv quiet e bar da varrât,
 Da droc'hi lann na da falc'hat.
 Oc'h e c'hlevet e vec'h temptet
 Da gridi en deus græt ar bed.....
 Prodic..... avaricius eo :
 Prodic : prompt da zispign ato
 Pa en deus c'hoant da gontanti
 E appetit, e c'hloutoni.
 Avaricius er c'hontrol,
 Didruez e quenveran oll

Pa vez question da renta
 Ur servich bennac d'an nessa ;
 Pe da soulagi an anquen ,
 An naôn eus ar beôrien.
 Evit d'ar pec'het a luxur
 Sujet eo : me en assur.
 El lavaran gant assuranç
 Rae ur goal-drist experianç
 A brouv deomp , hep douetanç
 Un dra a quer-vras consecanç.

AR MEZIER.

Va zad , en prouvet hoc'h eus gloec
 N'eus quiet pell , amâ diarauc.

AR MISSIONNER.

Avius eo : trist bepret ;
 Jalous , grignous ; melconiet
 Eus ar mad a so c'hoarzevet ,
 Ha pa ve gant e gonsortet.....
 Gourmand eo : ne refus tra
 D'e goff... en dibri , en esa....
 Colerus eo , venjançus :

1. Luxuriosa res vinum. *Proverb. Chab. 26. v. 1. Sant Paul d'an ephesianet. c. 5. v. 18.*

Refusi a ra pep iscus.
 Pa ve mezo e glasq affer
 Pa ve dious e vignon quer....¹
 E labour a chom da ober
 Pa ve pisset ha necesser
 Evit pourvei dillat ha bouëd
 D'e vugale ha d'e bried :
 An affer an necessera
 En deus da ober er bed-mâ,
 Miret gourc'hemenou Doue
 Evit caout plaç en êe.
 An affer quer bras, quen dicez
 Hini eus ar silvidiguez
 Morse na occup e speret :
 Eus an traou-ze ne sourci quet.
 Ha n'eo quet eta certen.
 Ma dor, e pep poënt al lezen ?

¹ Alexandrum, cujus modo feci mentionem, qui tot itinera, tot prælia, tot hyemes transierat : quem tot flumina ex ignoto cadentia, tot maria tutum dimiserunt, intemperantia bibendi ac facilis cyphus submersit. Cogita quam cladem ediderit publicâ ebrietate. *Seneq en e liser da Lucil.*

¹ Vitium gulæ capitalibus vitiiis rectè annumeratur. *San Thomas, art. 6.*

Eh bien ! breman ha c'hui er c'hred ?

AR MEZIER.

Ur moment, va zad, me ho ped,
 Un tamic oun etourdisset
 Gant ar pezh hoc'h eus din prouvet :
 Red eo din clasq e fin-fond
 Eus va speret... petra respont.
 Evel n'am eus quet tanveët,
 Hirio, ma loum muya carët
 N'en em gavan quet quen savant
 Quen divun na quen elocant :
 Mæs pa em eus savet va bis,
 Pemp pe c'huec'h gueich, gant honestis :
 P'am eus va loum dindan va zoc,
 Neuse-fat ! an traou a ya gloc.
 Tànfuil ! caër am eus furcha ;
 Da respont ne gavan netra.....
 Va zad quer, hervez a velan

Ebrietas est flagitiorum omnium mater, culpârumque materia, radix criminum ; origo vitiorum, subversio sensus, tempestas linguæ, procella corporis, animæ corruptela ; coedium mater, litium, furoris genitrix, petulantia deformis est magistra. *Sant-Aug. Sant-Per Chrysolog.*

Pec'hi a ra , sclær er guelan.
 Evidoun-me na bec'han quet
 A dra-sur : pa em eus evet
 Va speret n'eo quet troublet ,
 Ha var va hent ne fayan quet :
 Mont a ran eûn , hep gric da zèn ,
 Evel m'a èn die pep christen.
 Va zeaud so quen digaget
 Na zouëd den am eus evet.

AR MISSIONNER.

Lavaret hoc'h-eus , va mignon ,
 Hep sonjal , an drede faëçon
 Dre behini ar vesverien
 A ya d'en em goll da viquen.
 Nan : n'em eus quet hoc'h abuset
 Pa em eus deoc'h lavaret
 Pænos meur a hent perilhus
 Ha meur a voyen decevus
 A gundu siouas ! d'ar maro
 Tud direbeich var o meno.
 Clevit ar gourdrous eternal
 A brononç ar speret-santel.

*Malheur did, piou benac ma vez ,
 En em bounbad gant d'az furnez :
 Malheur did, leun a gonfianç,
 Vean dre n'abec d'az brudanç :
 Malheur did, mezier pehini
 So cre ha vaillant da vévi :
 Ur pautr reud da eva boësson,
 Hep coll, etretant da ræson.*

AR MEZIER.

*Ne doun quet eus ar seurt tud-se
 A bere e comsit a-ze :
 Ar pautret-se en em bombad ;
 Farz a so gant-o , ac ebad.*

AR MISSIONNER.

*Biscoas n'am eus gallet compren
 Ha compren na rin birviquen
 E teu d'en em c'hlorifia
 Un dèn galloudec da lonca.....*

*1 Væ qui sapientes estis in oculis vestris et coram vo-
 bismetipsis prudentes : væ qui potentes estis ad biben-
 dum vinum et viri fortes ad miscendam ebrietatem. Isai :
 chab. 5. w. 21... 22.*

*Væ æternum interitum nominat. Beda , in illud pro-
 verb. Ne sis sapiens, etc. c. 3.*

Da veza un dèn enorapl
 Ma ve requis beza capabl
 Da efa cals ha da zouguen
 Dec poutad eus ur varriquen ;
 Gant quement-se , dreo hebquen
 Hep ma ve cals troublet ar penn :
 Ar varriquen a vo neuse
 A gals hueloc'h galite :
 Trec'h he vo dre ar gantite ;
 Pebes meuleudi , va Doue !!!
 Er mod-se eo e parlant
 Seneq , ar map , fur ha prudant. †
 Cetu , cetu c'hoas daou payen
 Hac Aristip ha Demosthen : ...
 O deus græt d'ar c'hloutonet-hont
 Ar c'homplimant à veritont.
 E presanç an Aristip-se
 Un eueur reud en em vante'
 Dre n'abec ma oa ur pautr cre
 Da lonca banne-var-banne ,

† Quæ gloria est capere multum? quùm enim penes te
 palma fuerit et superstes toti convivio fueris , quùm omnes
 viceris virtute magnificâ et nemo vini tàm capax fuerit ,
 vinceris a dolio Seneg. en e liser 84.

Da scarza brao loum-goude-loum ;
 Ac en bepred drecz én e bloum :
Ur mul, eme ar philosoph
A garg ivez quement e goff. †
 Doc'h avis tud all quer væan,
 Philipp Roue a vacedoan
 A oa ur prinç forz-enorapl :
 Rac, emaint-y, ema capabl
 Da rinça gueren-var gueren
 Ac en ato en e sao pleen.
 Talant en deveus da lonca
 Hep na apparisse netra :
 Mæs Demosthen pa o c'hlevas
 Ar c'homsou-man a brônõças :
Bez en deveus un tam spouë,
Memes natur ha calite. †

AR MEZIER.

Ne ran quiet a drouz.... er c'hontrol
 Laouen oun e quenver an oll.

† Hoc et mulus facit. *Diogen lærç in Aristip.*

† Hoc ei cum spongiâ commune est. *Plutarch in Demos-
then*

AR MISSIONNER.

En em drompla a rit, ma breur ;
 Pa lavar ar scritur..... malheur
 Hac ur malheur eus ar vrassa
 D'ar re so vaillant da eva ,
 Qestion so doc'h an tud-se
 N'int quet contant eus ur banne ¹
 Ac a scarz gueren-var-veren
 Hep ma ve tam troublet o fenn. ,
 Na rit quet a drouz..... er c'hontrol
 Laouen hoc'h en andred an oll !
 Ul laër ne ra trous ebet
 Pa asten e zorn e secret :
 Goustadic e tigor an or
 Evit serra clos an tensor ;
 Coupabl e zeo gouscoude ,
 Punisset e vo gant Doue.
 Ar valiç el laëronci ,
 Couls ac hini ar vesventy

¹ Invenies illic qui nestoris ebibat annos. *Ovid fast. 3.*

² Culpa ebrietatis consistit in inordinato usu et concupiscentia vini.

Inordinatus usus vini, est in quo ratio peccati consistit. *Sant Thomas.*

Si se vino ingurgitet, si bibat sine mensurâ ; parum est quia non invenit crimen, etiam viri fortis accipit nomen ; tantò nequior quantò sub potu invictior. *Sant Augustin. Serm. 453.*

A gonsist en ur poënt hebquen
 Dre m'eo torret al lezen :
Piou benac, eme Sant Thomas,
En deus efet re.... ac a choas
mont larcoc'h eguet dioueri,
Ez certen a zeu da bec'hi :
Petra bennac na grede quet
En devize en em vévet. ¹

Lennit Isaï ac Osé
 Salomon..... el lezen neve
 Comsou Jesus salver ar bed
 Gant pehini ema bepret
 Ar sclerijen, ar viriones,
 Ha gueneomp-ni ar follentes,
 Eno e tescot ho tever
 O velet n'en deus ar mezier
 Gant e faut, netra da c'hortos
 Nemet, e pep faëon, mallos. ²

¹ *Sant Thomas. 1.... 2. question 150.*

² *Isaï, oscë, Joël, habacuc, passim. prov. chab. 20.
 n. 1. 23. v. 21.*

*Sant Lucas, 21... 34. Sant Paul 1. ad Corint. 6...
 49. ad Galat. 5... 21.*

AR MERZIER.

Jamæs va yalc'h na zigoran :
 Va danves piz a espernan.
 Eva a ran gant cals a joa
 Pa ve ar re all o pëa.

AR MISSIONNER.

Va map , credit ar virione ;
 Pec'hi a rit e quement-se.
 Ar boësson quen delicios
 A so un ampoëson tromplus :
 Gant ar serpent infernal-se
 E collot , siouas ! hoc'h ene
 Hac ho malheur n'apparisso
 Nemet d'an heur eus ho maro.

AR MEZIER.

Mæs cals a dud ne gavont quet
 E ve mezvi quer bras pec'het.

1 Sirenum voces et circes pocula nosti
 Quæ si cum sociis stultus cupidus que bibisset,
 Sub dominâ meretrice fuisset turpis et excors :
 Vixisset canis immundus, vel amica luto sus.

Horacæ ad Loll. epis. 24

AR MISSIONNER.

Cruel , pirilhus bras eo
 Pa rent un dèn coupabl ato
 Eus an tourmanchou devorant
 A souffrer eternellamant
 Ebars an ifern , plaç a dòn
 A zizesper ac a voëlvàn. ¹
 Mar dèu ar maro d'ho surpren
 Piou a raï doc'h an absolven ?
 Mervel a reot en ho pec'het
 Ha sur eo e viot collet. ²

ER MEZIER.

Ne vancan quet d'am pedennou....
 Ha crisqui a ran va madou.

AR MISSIONNER.

Da betra servich ho requet ?
 Betec an eon ne bign quet.
 Peden un dèn , o vouguedi

¹ De ebrietate dicendum est quòd secundùm suam rationem habet quod sit peccatum mortale. *Sant Thomas, Q. 88.*

² Ruina excusatione carens , ebrietas , *Sant Crhys. hom. 1. ad Pop.*

Tommet gant cistr ac eaudivi,
 Gant liqoriou, pe gant guin
 A ya da heul offranç Cain.
 E bedennou a so henval
 Oud hini a ræas gueischal
 E væn, an Israëlitet
 Ebars an desert trubuillet. ¹
 E beden a zoug he refus
 Evel hini Antiochus, ²
 Pe evel hini Esaü
 Rentet inutil deoc'h-tu. ³
 Mar bevit hervez al lezen,
 Neuse e vo mad ho peden :
 Mæs mar caledit ho calon;
 Mar heulit siouas ! an dragon,
 Ar prinç eus an devaligen :
 Mar'g astennit ato termen,
 Ingrat e quenver ho Jesus :
 Eleac'h beza avantachus,
 Santel, beniguet, profitabl

¹ Dominus non audivit vos nec voci vestræ voluit acquiescere. *Deut.* 1.

² *Macchab. lèvr 2. c. 9, v 13.* ³ *Gen. 4. v. 5.*

Ho peden a vo detestabl.
 Peden ur mezier diboëllat,
 En e bec'hejou aheurtet,
 So *milliguet*, e pep faëçon,
 A lavar ar fur Salomon.¹
 Avañ a rit hoc'h afferou,
 Aquetus da zastum madou.
 Petra servich caout danve
 Beza huel a galite,
 Beza yac'h, contant ha dispos
 D'an nep a goll ar barados?

AR MEZIER.

Doue, tad leun a vadeles
 Ha crouer leun a drugares
 Na bunisso quet heb ræson....
 Pa gaver an occasion,
 Marc'hat da ober.... ur mignon....
 Ne vo quet a bunicion;
 Nan : ne allan quet er c'hridi :
 Ne yàon quet exprès da vèvi.

¹ Qui declinat aures suas ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis, *Proverb.* 28. 9.

AR MISSIONNER.

Eva dre voder n'eo quet
 Ouz nep dèn ebet diffennet.
 Mæs red ê miret dreist pep-tra
 An demperanç en hoc'h eva .¹
 Ha na rentit jamæs ræson
 D'ho tud , d'ho mistri , d'ho mignon
 Ma ne ellit quet en ober
 Hep terri lezen ho salver :
 Ha pa veac'h gant-o gourdrouset,
 Goapeet, memes contraignet,
 Pouësit an nerz eus ho speret
 Ho toue na offancit quet .²
 Na gontragnit quet ar re all
 Rac èn ober so un dra fall .³

¹ *Vino tempera. Cusul roët gant Caton d'e vap. Efficientium autem est ut ratio præsit: appetitus verò obtemperet: quod temperantiæ munus est. Cicero 2 Tuscul. n° 47.*

² *Satius est me tuas inimicitias subire quàm valdè postèa gemere. Oron in plutarcho.*

Si te et alium inebriaveris, hominem amicum habebis, et Deum inimicum. Sant Cæsær, Serm. 231.

³ *Inimica amicitia est adjurare homines ut potum ampliùs accipiant quàm oportet. Sant Aug. Serm. 231. Rogans ad jucunditatem, cogis ad mortem. Sant Ambroas.*

Pa vo eureud, pe badiant
 Caus deoc'h da veza contant,
 Peur-zorn, morlarges ha pardon,
 N'eus fors pe seurt occasion :
 Efit ar pezh a vo requis
 Gant pep moder ac honestis ¹
 Na chommit quet pell ous an daul,
 An-ze an diaoul a zalc'h e scol. ²
 Na rit jamæs a varc'hajou ;
 Pellaït dious an tavarnou
 En amser an offern-barræs,
 Epad ar gousperou memes.
miret a ri an oll suliou
Gant æwrou mad ha pedennou
 Evit plijout a barfeted
 Da Jesus-Christ salver ar bed :
 Cetu hebquen ar guir mignon
 Dign da bossedi ho calon.
 Rei a ra deoc'h e c'hraçou,
 E voad ac e oll veritou :

¹ Primum craterem ad sitim pertinere : secundum ad hilaritatem : ad voluptatem tertium : quartum ad insaniam. *Apulée, Lucius.*

² Cessa prior, causa disciplinae. *Ecclesiastiq. 31.... 19.*

Gouscoude na fyzit quet re
 Var ar vadeles a zoue ,
 Doue a so mad , guir eo ,
 Ac hor mad a zezir ato :
 Mæs Doue a so leun ivez
 A justiç ac a santeles :
 Servichit-èn gant esperanç
 Mæs, ouspen , bepret gant doujanç.
 Exprès da vèvi na yet quet
 Rac en dra-se e zeus pec'het....
 Considerit exempl sant Per :
 Ne oa quet eet va mignon quer ,
 Exprès en ur plaç detestabl
 Evit nac'h e væstr adorabl ,
 Gouscoude en deus èn nac'het ,
 Ac ur c'hrim grevus en eus græt.

AR MEZIER.

Justiç un Doue offancet
 A so un dra terrupl meurbed.
 Mar'g ouffen displijout dezan
 Ne effen quet, evel m'er gran.
 Mæs ne laran quet goal-gompsou :
 Na yàn jamæs en tavnou.

AR MISSIONNER.

Ma ne ve quet goal-langachou
 O sortial eus ho quenou,
 Ur serpent neubeutoc'h eo
 E creiz an tèn ho tevero....
 C'hui a bella dious ar plaçou
 E pere an drouc-sperejou
 O deus ur stal savet hep ceçz
 Da gorompi tud ur barrès.
 Mæs, va map, ober un taul fall
 Hoc'h unan pe gant ar re-all,
 E public, en hostaliri,
 Pe e cuz, sarret clos an ty,
 A zo un drouc dirag Doue
 A zisplich cals d'e vajeste.

AR MEZIER.

Abaoue Noë an dèn fur
 Tromplet gant ar guin, evit sur,
 Partout e veler mezverien :
 Partout enor d'ar vinien.
 Evidoun-me, ne gredan quet
 Ec'h alfe an oll beza daonet.

AR MISSIONNER.

Justiç un Doue courroucet
 A bunisso pep seurt pec'het :
 En isern, pec'hejou marvel ;
 Er purgator re veniel. 1
 Ah! pec'her paour ; divun, divun :
 Cetu amâ un taul gurun
 Comzou da salver e-unan.
Hent an isern a so ledan ;
Hent an abymou a so franc,
Ha casi an oll stanc-ha-stanc
A dremen dre an hent cleiz-se.
Mæs an dud a guèv an antre
Eus an ôr enc, an or dehou
A gundu betec an ênvou ;
Peguen neubeud e zint, siouas ! 2
 Ac evit compren ur veich c'hoas
 An niver bras a dud collet,

1 Numquid omnes perditurus est Deus : numquid omnes damnaturus ? Ille dicit damnabo : ignoscam eis qui se mutaverint. *Sant Aug. Serm. 341.*

Non propterèa minùs ardebunt quia cum multis ardebunt. *Ar memes doctor.*

2 *Sant Maze, chab. 7. v. 13.... 14.*

An niveric a dud salvet,
 Cetu ar setanç strafuillus
 Sortiet a c'henou Jesus :
Cals, emezan, a so galvet,
Neubeud, neubeud a vo choaset. 1
 Ræson hoc'h eus da lavaret
 Na vo quet an oll confonet
 En tån ac èn devaligen.
 An oll ne dint quet mezierien :
 Darn a ra ur guir pinigen :
 Darn a vale er guir rouden.
 Ha pa en em glefze an oll
 Da vont, pep unan en e roll,
 O tisprijout lezen Doue ;
 E zourn bouner a boëcze
 Var an oll generalamant
 E creiz ar flammou devorant,
 E creiz ar poan ac an tourmant
 A bado eternellamant. 2

1 Multi enim sunt vocati : pauci vèro electi. *Math.*
 22 ... 14.

2 Nutrimenta ejus... ignis : flatus Domini sicut torrens
 sulphuris succendens : *Isaï.* 30.... 33. Quis habitabit ex
 vobis cum ardoribus sempiternis? 33... 14.

AR MEZIER.

Implich donesonou Doue ,
 Sûr , ne ra quet coll an êe.

AR MISSIONNER.

Dre ar goal-usaich anezo
 Ec'h offancer Doue ato.
 Ar goal-usaich eus ar boësson
 A so un tyrant diræson,
 Un aër carguet a vinim
 Pehini a zoug da hep crim.
 En em dauleur d'ar gloutoni
 Pebes estrainch ingratiri !! ,

AR MEZIER.

Lyes , ur picol loncaden
 Am zeul er mæas eus ar reglen.

AR MISSIONNER.

Red ê , ar c'henta ar guella,
 Ober ur yun divar bara ;

Si peccatum est multum bibere quare vinum instituit Dominus? Omnis creatura Dei bona est et illi peccatum non est nisi quia male uteris. *Sant Aug. Serm. 21. Item Sant Per Chrys. Serm. 159 in Martyres.*

Ac en enor d'ar bassion
 Chom ur miz hep tanvât boësson.
 lit da gofez goude-se
 Evit chench a-grenn a vuhe.

AR MEZIER.

Ne ellou quet chom gouscoude,
 Un devez, hep tanvât banne.
 Poaniour mad oun, dre c'hraç Doue :
 N'em eus na græc na bugale :
 Semplaat a ran da ober fin
 Pa zivoueran, tout-à-fæt, guin.

AR MISSIONNER.

Ur poaniour mad hoc'h.... guell a-ze :
 Meur a feneant so yve.
 N'hoc'h eus na græc na bugale ;
 Æssoc'h e vo d'hoc'h-hu neuse ;
 Evit ho mad, va mignon quæs,
 Asten un dorn a zrugarez
 D'ar re clàn ha paour eus ar vro.
 Profitaploc'h cals e vezo
 Eguet mont da rei ho tanve

D'an hostis-man, d'an hostis-ze.
 Ma ve red deoc'h caout ul loum
 Evit ho tele'hel en ho ploum ;
 Evit ho lacat da chom yac'h
 Ac evit miret ne glànfac'h,
 Effit ar pezh so necesser ¹
 Hep terri lezen ho salver :
 Quendalc'hit e doujanç Doue
 Offrit pep tra d'e vajeste,
 En ur drempa ho cuin gant dour
 Ma ve avis ho confessour.

AR MEZIER.

Dissul, e clevis ur person,
 Un dèn fur mar'g eus er c'hanton,
 O preseg, un devez pardon.
 El lavaras en e sermon.
 « An dud sujet d'ar gourmandis
 » Er barados a rai françis :
 » Dreist ar re-all ar mezierien ,

¹ Vinum in jucunditatem creatum est et non in inebrietatem, ab initio. *Ecclesiast.* 31... 35.

Modico vino utere propter stomachum tuum et frequentes tuas infirmitates. *St. Paul.* 4. ad. *Tim.* c. 5. v. 23.

» Ar vez eus an natur humæen :
 » Siouas ! an dud miserabl-ze
 » Gant madou an eternite
 » A goll ivez madou ar bed :
 » Gant danvez..... enor ha yec'het. »
 An oll a oa spontet gant-an,
 Ac a gredas tout quement-man.
 Evidoun-me , n'er c'hredis quet
 Var fæt ar c'holl madou ar bed.
 Anaout a ran compaërien
 Tud *franç a c'houg* ma ve biquen :
 Tud capabl da renta ræson
 Da zec *costraïc* evel-d-on....
 Lonquerien en nos ac en dê....
 Eh bien ! va zad ar bautret-ze
 Gouscoude n'o devez collet
 Netra eus a vadou ar bed.

AR MISSIONNER.

Gant ar person leun a furnes
 E chommo gronçz ar viriones.
 Ar vesventy , hervez ar brud
 En deus rivinet cals a dud.
 Guelet int bet , abars ar fin
 Oc'h efa dour varleac'h ar guin.

Pet dèn so o clasq o bara
 En ur baourentes ar vrassa
 Èn noas, evel ar map prodig !
 Gouscoude e oant pinvidig.....
 Bez'o devoa calzie danvez.
 Mæs allas ! gant o follentes,
 Gant ar cher-vad, an debauchou
 O deus foëtet o oll madou.
 Evit guir : pænos contanti
 Un dèn sujet d'ar gloutoni ?
 Sant Thomas, gant cals a ræson,
 En deus græt ur comparæson
 Eus ur sac'h toul en e zaou ben,
 Gant gousoug seac'h al lonquerien.
 Comparæson fur ha parfæt
 Græt gant un dèn lemm a speret.^a
 Inutilamant e taulfac'h,
 Ahet an deiz, traou en ur sac'h :
 Birviquen ne vezo carguet
 Pa eo en e zaou ben toullet.

¹ Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ. *Ovid.*

² Sacculus pertusus est gulosus. *Sant Thomas in sum.*

Qui mercedes congregavit, misit eas in sacculum pertusum. *Ar prophed Aggê. chab. 1. v. 6.*

Henvall ous an Danaïded,
 Priejou criz condaonet
 Da leunia ur varriquen
Er mod-ze er c'hont ar fablen
 Da leunia ur varriquen
 Pini n'he deus, n'he do biquen
 Nep strad, nep tal, nep fonçz ebet ;
 O oll boan evit o collet. ¹
 Ar memes tra, va mignon quer,
 A c'hoarves just gant ar mezier.
 Meur a hini hoc'h eus guelet
 Cre bras eus a vadou er bed :
 Mæs collet o deus o danvez.
 Petra so caus?..... al lonqeres.
 Pa en divije an dèn fall
 Possedet dec gueich quement-all,
 En devije oll dispignet
 Gant e appetit direglet.
 Mezier ha mezieres
 A scarz buhan un tiegues.
 Oud o malheur dèn ne ra vann.
 Lenn a ran en histor prophann

¹ *Assiduò repetunt quas perdunt Belides undas. Ovid.*

Pænos, er guæar a Athen,
 Ul lonqer bras, ma ve biquen,
 Callias a oa e hano,
 Dèn pinvidic ebars er vro,
 Quement ha quement a loncas
 M'en em laqueas pill-e-noas.
 Eh bien! an dud eus ar guæar-ze,
 Er ruïou dre ma tremene
 A hoppe oll, en ur choarsin :
Diblêunvet eo gant ar guin.
 Pa oa guêrzet ty Callias
 Hep truez plantet er meas,
 Diogèn philosop malin
 A loscas ar gomps-ma badin.
A bell-amser m'en douete
E vise bet ar mezier-se
Dislonqet erfin gant e dy,
Rac re alies, hep sourci,
Ennan en devoa dislonqet:
 Seurt exemplou commun meurbet,
 Seurt fortuniou discarret
 Ha seurt goal-chañcou diremed,
 Bete re, en amser present,

1 Hic à vino deplumatus est. *Diogenes laercius.*

A zesq deomp splam ha patant
 Pænos, a fors d'en em garga,
 D'en em vèvi ha da lonca,
 Ar mezier, parfin a ya
 Var an douar plæn da loja.
 Ar vesventy, evit certen,
 A so ur goal-bez femellen,
 Henval tre ous ur guilaouen
 En em speguet ous ar c'hroc'hen :
 Na ziscroc mörse quen na vez
 Leun a c'hoad sunet hep paouéz.¹
 Er memes tra ar vesventy
 Na ya quet er mæs eus un ty
 Quen ne deus sunet ar meublou,
 An arc'hant en arbeliou
 An id ebars ar grignolou,
 Ar parqueier, al liorzou,
 An dillat, an neud, ar c'hoajou,
 Al loëned, ar benvijou,
 Leve constitud, renchou-all;
 Cals goassoc'h eguet an tan-goall
 Pini, dre taul cont, a brodu

¹ Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo. *Horac.*

Nombr bras a sac'hadou ludu.

Quement gourdrous so er scritur

A so certen.... he effet, sûr,

En em stago oud ar pec'het

Oc'h pehini eo douguet.

Ha petra lavar al lezen

Var fæt madou ar mezierien?

An hini a gar ar cher-vad

Ar guin ac an traou delicat;

Biquen n'en devezo danvez :

mervel a raï en dienez. 1

Danvez en deus : ne pado quet

En, e vugale, e bried

A velot mont da glasq bara :

Rac, caër o do ar re-mâ

Labourat, c'huësi ac espern,

Sunet e vo mèl o esquern

Gant an tad gourmand-divoder,

Dissourci, criz ous o miser. 2

1 Qui diligit epulas, in egestate erit : qui amat vinum et pingua, non ditabitur. *Prov.* 21.... 7. Quia vacantes potibus consumentur.... et vestiatur pannis dormitatio. *Prov.* 23.... 20.

2 Bibentes vinum in phialis, nihil patiebantur super contritione Joseph. *Amos.* 6.... 6.

E stall a so disparisset
 Evel ma eo ur bouilh-moguet
 Scubet, pell-bras, en un instant
 Gant an avel ac an tourmant. ¹
 Ma ven gontragnet da choasa
 Pe ul lonquer pe ar *c'holera* :
 Mezier..... na choasin biquen.
 Me choasfe quent *c'hoar ar vocen* :
 Varlec'h ar c'hlenved terrupl-se
 E vezo cavet va danve ;
 Al lonquer, gant e c'hloutoni,
 A lonco bete fond an ty.
 Amâ ec'h aller lavaret
 Ar pez en deus Ovid scrivet
 Eus ar Roue Erisichthon.... ²
 Ur c'horfad iston a naon
 A oa bet ar bunicion
 Eus e sacrileich action :
 Netra na alle contanti
 E ezom cruel da zibri

¹ Tanquàm pulvis quem projicit ventus à facie terræ.
Psal. 1... 4.

² quodque urbibus esse,
 Quodque satis poterat populo . nou sufficit uni :
 Plusque cupit, quò plura suam demittit in alvum.
 Utque fretum recipit de totâ flumina terrâ
 nEresatc .cSauasing, peregrinosque ebibit amnes....
 ·E. it *Ovid. metam.* 8.

Debret gant-an e oll danvez :
 Rivinet e oll rouantelez :
 Allas ! allas ! ar Roue quæz
 A zevoras, a bez-e-bez,
 E ziouvrec'h ac e zivisquer,
 Gant e bassion divoder. ¹

AR MEZIER.

Er guelt a ran : ar person-ze
 A oa furoc'h evidoun-me.
 N'am eus netra da lavaret.
 Guelomp var sujet ar yec'het
 Rac cavout a ran plijadur
 O selaou ho tivisou fur.

AR MISSIONNER.

Ama, diarauc, va mignon,
 C'hui hoc'h eus, gant cals a ræson,
 Lavaret dijà pe-a-dra
 Var ar sujet important-ma.
 Clenvejou, infirmiteou
 Dastumet dre ar goal-lammou.
 Ar yec'het a so un depos

¹ Ipse suos artus lacero divellere morsu
 Cœpit, et infelix minuendo corpus alebat. *Ovid ibidem.*

A renquer da gonservi clos :
 Un tensor precius eo :
 Eurus nep èn mir ato :
 Guelloc'h egued an enoriou
 Ac an oll pinvidiguesou ;
 Rac petra servich da un dèn
 Beza var ar c'henta pasen
 Eus ar c'hargou an uhelâ,
 Eus ar renq en enorapla :
 Beza , hed an deiz , aseet
 En ur gador alaouret,
 Ma n'en devez-èn tàm yec'het ?
 Ur mezier e c'holl tout-a-faet.
 Ha pet n'am eus me quet guelet,
 Var o gueleou astennet,
 Oc'h hirvoudi , o languissa
 Gant ar guènr ac ar c'holica ?
 Loden dister eus an drougou
 Staguet ous ar mesventeu. ¹
 Ar vesventy a so malin
 Ha græt he deus ato goal-fin.
 Ar c'hlezeier , ar fusilhou ,

¹ Vigilia , cholera et tortura vino infrunito. *Ecclesiastiq.* 31. 23, Multos exterminavit vinum. *Eccles.* 31. 31...

Ar sabrennou , ar c'hanoliou
 N'o devez biscoas distrujet
 Quement a dud ebars er bed
 Eguet ar c'horfajou boësson ,
 Serpantet criz en pep fæçon .
Ar guin o vrilla er veren
Dre e liou a rend laouen ;
Antreal a ra gant douçder....
Flemm a rai evel un aër :
Teul a rai e binim cruel ,
 A lavar ar speret santel .
 Ur poetrian , Propercius ,
 En dailh-all neubeud vertusus ,
 En devoa aoualc'h a brudanç
 Da fiout en experianç :
 E lavar gant guiriones :
Eus ar vesventy ar froues
Eo, ar c'holl eus ar guened

1. Plures occidit gula quàm gladius. Propter crapulam multi obierunt. *Ecclesiastiq.* 37.... 33.... 34.

2. Ne intuearis vinum quandò flavescit ; cum splenduerit in vitro color ejus : ingreditur blandè , sed in novissimo mordebit ut coluber et sicut regulus venena diffundet. *Proverb.* 23.... 31.

Eus an nerz ac eus ar yec'het. 1
An dud, dre o intemperanç,
Varzu o bez en em avanç
A bassiou bras ha brutal ;
Coz ne vint quiet, eme un all. 2
 Sonjit er pez a lavaran.
 Mar d'hoc'h bet yac'h bete vremen,
 Crènit : rac e santot souden
 Clenvejou, chagrin ac anquen
 Digacet d'hoc'h a dauladou
 Gant hoc'h infernal ribotou : 3
 Rac ar scritur var ar poënt-mâ
 Ne all quiet yvez hon trompla.

AR MEZIER.

N'am eus ivez da lavaret
 Netra var sujet ar yec'het,
 M'ho ped : cuntinuit, va zad,
 Ho caus, var sujet ar brud vad.

AR MISSIONNER.

Ne gredan quiet am be affer

- 1 *Vino forma perit ; vino corrumpitur ætas.*
- 2 *Immodicis brevis est ætas et rara senectus.*
- 3 *Ebrietas robur et naturalem virtutem enervat : infirmitates generat ; mortem adducit. Hugues a Sant Victor.*

D'en em arrêti pell amser
 Da brouvi pænos ur mezier
 A goll e enor er c'harter.
 Ar vesventy so quen horrubl
 Quen iffam..... ne dê quet possubl
 Nac'h ur viriones quer certain.
 Pebes mez evit ur c'hristen
 Pa en devez en em lequeet
 E renq ar villa anevalet :
 Pa er gueler dre an henchou
 Oc'h ober fors dyotachou !
 Oc'h en em ruilla dre ar pry !
 O disenor ! ô viloni !
 An oll a ra goab anezan
 Hep tam compassion ount-an.
 Ya : ar mezier en e rout
 A gæv an disenor partout.
 Ha ne d'ê quet un disenor
 Pa basseer eharz un ôr
 Beza disquezet gant ar bis
 Abalamour d'e c'hourmandis ?²

¹ Est infrà pecudes nimio mens obruta Baccho.

² An pulchrum est digito monstari et *dicier* hic est. *Propertius*.

Hervez m'en lavar sant Jerôm
 Sant Basil ha sant Chrysostôm :
Ur c'hy a so mil gueich noploc'h
*Ac un asen excellantoc'h.*¹
 Ur mezyer carguet a vouilhen
 Ha flerius betec ar penn.
 Pehini, dre e c'hloutoni,
 A so deut betec effaci
 An imaich demeus e zoue
 A oa scrivet en e ene,
 Birviquen ne vo enoret
 Gant an dud honest eus ar bed.
 Mezieres ha bambocher
 N'o istimer quet tri diner.
 Un dèn mad, un dèn enorapl
 Ha da bep unan venerabl,
 A so un dèn leun a furnes
 A zouçder ac a garantes
 E quenver an antrou Doue,

¹ Quantò melior asinus ebrioso : quantò canis præstantior!
Sant Chrys. hom. 17 in St. Math. Bestiis longè peiores
 æstimaverim qui ab ebrietate superantur, nec solùm quod
 mente insani.... Sed etiam quòd sensibus longè ab illis defi-
 cere videantur. *sant Cæsar. app.* Ebrietas ex hominibus facit
 belluas. *St. Basil.*

E quenver e hentes yve.
 Mæs piou a ouffe lavaret
 Pœnos ur mezier touëllat
 A so douç, mad ha gracios
 Amiabl ha carantesus ?
 Pa en deus græt e gorfajou
 Ne gar mui nemet ar c'hannou :
 Fuloret en andred an oll,
 D'an oll e c'hoari ar c'hontrol ;
 Leusqueul a ra malloziou
 Ac a bep seurt goal-pedennou
 Capabl da lacat da grena
 An touerien ar vechanta :
 Ac èn so netra iffamoc'h ?

AR MEZIER.

Nan, va zad : netra mesussoc'h....
 Ha pa ran mad reflexion
 Pœnos siouas ! e pep canton
 En em gæv an trista plaçou
 Caus a guement a bec'hejou :
 Plaçou quement darempredet

Damna gulæ sunt 1° brutalitas ; 2° st *Bonnay* de peccatis.

Gant tud pere a so guelet ,
 Dibaud a veich en Ilisou ,
 Quen alies en tavarnou :
 N'allan quet din renta ræson
 Demeus ur gundu quen eston.
 Rac-ze , bez'em eus da c'houlen ,
 Mar plich gueneoc'h va c'helen ,
 (Bez m'eus ennoc'h cals a fianç) ,
 Ma tescot din an differanç
 En em gæv etre un ilis
 Ac ar stall demeus un hostis.

AR MISSIONNER.

En ilis e teu hor salver
 D'hon instrui eus hon dever ,
 Ac eus a hent ar barados ,
 O scuilla varnomp mil bennos.
 Ar relegou , an taulennou
 A zigaç sonch d'hor sperejou
 Pœnos , evit mont gant fianç
 Da glevout , un deiz , hor setanç ,
 E ranquer , hep dispanç ebet ,
 En em zioual dious ar pec'het....
 En hostaliri , er c'hontrol ,

Bétzebud a zispleg e roll :
 Eno e tesq d'ar mezierien
 D'en em zaoni ar guir voyen,
 Ac a losq var o eneou
 Mil ha mil gueich mallosiou....
 En ilis, an oll so galvet
 Evit dont da veza parfæt;
 Evit acquisita bemdez
 Graçou, vertusiuo nevez....
 Quement a zeu d'en em assambli,
 Pep sulvez, en hostaliry
 A gresq siouas! bembes-c'houlou
 An niver eus o fec'hejou :
 A zeis-da-zeis e vent goassoc'h
 Da Jesus-Christ infideloc'h...¹
 En ilis, bugale Doue
 A zeu da c'hounit an êe....
 En davarn, bugale ar bed
 A zeu d'en em goll tout-à-fæt....
 E pelec'h forz a béc'heurien
 O deus recevet absolven,
 Pa o deus a greiz o c'halon

¹ Et erit sicut hodiè sic et cras, et multò ampliùs.
 Isaï 56. 12.

Digant Jesus goullet pardon ?
 Nemed en ilis biniguet
 Plaç santel gant Doue choaset.... ?
 E pelec'h ivez ar mezier
 O terri lezen e grouer
 A so eët dounoc'h er pec'het
 Nemet en davarn milliguet.... ?
 En Ilis santel, nos ha dê,
 E veuleur an autrou Doue;
 Eno, an ælez beniguet
 A so, e pep heur, occupet
 O cana e c'hrandeuriou
 O vedita e vysteriou....
 En davarn, e caneur ivez :
 Mæs ô hirvoud ! ô dallentez !
 Er plaç fall-se ne ve clevet
 Nemet soniou dibordet
 Composet gant e vinistret
 Evit meuli an drouc speret....
 En Ilis e rên union
 Carantes ha religion....
 Ha ne veler en tavarnou
 Nemet disput ac emgannou ;¹

¹ Vinum multum potatum, irritationem et iram et ruinas multas facit. *Ecclesiastiq.* C. 31 V. 33.

Horolaïch an Diaoul, en pep heur,
 E seurt plaçou a bep malheur,
 Na ro morse nemet ur son :
 Orgouil, coler, dissancion :
 Cassoni, malediccion,
 Venjanç hac irreligion....
 Petra ne lavarfen-me quet
 Var ar pez hoc'h eus goulennet?
 Mæs ne fell quet din mont larcoc'h.
 Ar pez am-eus desquet deoc'h
 Adle ho lacat da gompren
 Ar malheur eus ar mezierien,
 Furcherien an tavarnou
 O teport mont d'an tourmanchou.

AR MEZIER.

Comps a rit evit ma frofit :
 M'ho ped, va zad, continuït.

AR MISSIONNER.

An dud temptet a zizesper,
 En Ilis a gæv ur salver :
 Eno, an dud melconiet,
 Pe so gant clenvejou dalc'het

O deus cavet, e pep fæçon,
 Remed ha consolation.....
 Ne gaver en hostaliry
 Nemet chagrin ha melcony : r
 Eno, gant ar boësson tromplus,
 Ar cher-vad quen delicios
 Ar mezier en deus dastumet
 Clenvejou, drougou hep remed.. .
 En Ilis pastoret fidel
 A breg deomp an aviel :
 Eno, ar bredicatoret
 Ac an tadou confessorret
 A lavar deomp, pep devez,
 Labourat d'hor silvidiguez,
 Beza sourcius da zioual
 Dious ar c'hompagnunesou fall....
 An hostis, eus a bers satàn,
 Er ur mod all a c'huez an tàm.
 O tra estrainch ! ô follentez !
 Pebez mes ! pebes dallentez !
 An hostis a so sellaouet,
 Mouez ar person so dispriget....

13 39. ¹ Amaritudo animæ vinum multum potatum. *Ecclesiâs*

En ur guer, goad Jesus bemdez
 En Ilis a gry trugarez....
 Mæs, en davarn, ar blasphemou
 Ar grevusded eus ar c'hrimou
 A zeu da elumi bepret
 Justiç Doue, en hon ënep. ,

AR MEZIER.

Oc'h ho cleout em eus joa vras:
 Rac-ze, va zad, iit larcoc'h hoas.

AR MISSIONNER.

En ty santel eus hor salver
 Ar sonn douç demeus ar c'hleier
 A lavar ez eus ur sujet
 A joa bur, santel ha parfæt.
 O sonn trist a lavar ato
 E rencomp sonjal er maro....
 Er c'hontrol; en ty milliguet
 Eus an diaoul ac e gonsortet,
 Sonn ar guer, sonn ar voutaillou,
 Alies sonn ar biniou
 A lavar e zeus pec'heurien ,

D'an azrouant servicherien ,
 Prest d'ober pep seurt dismegañç
 Da gometti pep seurt offañç
 Hep aon ebet rac Doue ,
 Hep sourci eus e vajeste....
 Da bep cristen , ar c'hroasiou
 Savet var bec an touriou
 A annonç e renc combatti
 Ha cals poaniou da anduri
 Mar fell dezan digant Jesus
 Cleout ur setañç eurus :
 Ac ar pincin en avertis ,
 Abars antreal en Ilis ,
 E renc caout e galon net
 Dious pep teich ha pep pec'het....
 An ansaign en hostaliry
 Re alies a sinifi
 Ez eus siouas ! hostisien
 Hep coustianç ac hep lezen
 Prest ato da verza boësson
 D'an dud, bete coll o ræson :
 Da rei dezo occasion
 Da lesel tout en abandon :

1 Quasi sopitus gubernator, amisso clavo, etc. *Proverb.*
 23... 34. 35.

Da renonç d'o religion,
 Da redec d'o daonacion.
 Ha pa ve un dèn dispozet
 Da zispign arc'hant gounezet
 Evit ur zun, evit ur mis,
 Eleac'h ampeich.... meur a hostis
 A sonch en e brofit hepquen,
 A guinic gueren-var-veren,
 A boursu var an eveurien,
 Hep sourcial eus an anquen
 Eus ur c'hroeg, eus he bugale
 Pere n'o deus quet martese,
 En o zy, an distera tra
 Da gaout ur begad bara.
 Pet dèn fur ha devot gueischal
 Ac a so deut da veza fall
 Evit beza en em gavet
 Er plaçou-se quen dicriet ?
 Un hent int a berdicion :
 Ur scól trist a zaonacion.
 O trista tra ! ô follentez !
 Hon redamptor en e balzes
 A vezo hep compagnunez !!!
 En dra ma vo, ô dallentez !

Illic Hippolytum pone, Priapus erit. *Ovid, Fast.*

Ar stall eus an hostisien,
Ordinal, leun a vesverien !!

AR MEZIER.

Sûr; ne viot quet, va zad quer
Beniguet gant an tavarner.
Divoallit : re graffat a boaz :
Hac ivez : re breseg a noaz.

AR MISSIONNER.

Mar'g em eus contet e zoare
Em eus en græt gant guirione :
Mar Faich ouzin, me en supporto :
Ma ve contant, me en meulo.
An oll er goar : ty un hostis
A so dangerus e pep guis.

AR MEZIER.

Ar virionez a so cassäüs.

AR MISSIONNER.

Ya : d'an nep a so teichus.

Nullus reprehensor formidandus est amatori veritatis :
etenim aut inimicus reprehensurus est, aut amicus. Si ini-
micus insultat, ferendus est : si errat, docendus : si docet,
etc. *Sant Augustin.*

Parlant a ran e general ,
 En em graffo nep en deus gall.
 Mæs , evit hoc'h instruccion ,
 Clevit c'hoas , gant attancion ,
 Ar c'homsou pere a lenner
 Er c'holocou familier :
 « Mar'g em c'hridit, na fiit jamæs
 » En hostis nac en hostises.
 » Pa antreot en un davarn
 » Laquit evez d'en em c'houarn :
 » Rac , mar tremenit ar rouden ,
 » E pëot, diou veich, ho souben.
 » An hostises evit commañç
 » A raï deoc'h cant reverañç :
 » Mar deus guin mad, lod ho peso
 » Quen na viot santet mezo.
 » Goude : guin bas ha dour enna
 » A vezo roet doc'h da efa.
 » Efet ar guin : debret ar c'hic
 » E vezo contet ric-a-ric :
 » C'hui a gont tri ac hi pevar ,
 » Pea a ranquit en he lavar.
 » Ha græt he c'hont oll gant Cathel ,
 » Red eo cahout arc'hant pe vantel.
 » Ya : an davarn a zoug malheur

- » Ha d'an hostis ha d'an eueur.
 » En em zaoni a ra an hostis
 » Ac an eueur a baëz ar mis. »¹

AR MEZIER.

An hostis ne all quet eta
 Plijout da Zoue er bed-ma :
 Ha siouas ! goude e varo
 E vezo miserabl ato.
 Rac : eus ar pezh a leveret,
 Evit certen, an drouc-speret
 En e dy a stign e laçou
 Evit paca an eneoù.
 Gouscoude an hostaliriou
 A so necesser aveichou.

AR MISSIONNER.

An tòn, donezon a zoue,
 A so necesser bras ive,
 Crouet evit hon avantaich ;
 Non pas da ober goal-usaich.
 Petra, ma map, a lavarfac'h

¹ Pereant qui, antè nos, nostra dixerunt, *Strabo in propriâ minervâ.*

Eus a un dèn fallacr aoualc'h
 Evit entanna ha lesqi
 Ho plous, hoc'h eaust ac ho ty ?
 Rebeich a raffec'h d'an dèn-ze,
 Gant justiç, ræson, guirione,
 Pænaus en deus græt un torfæt
 Bras, horrupl ha grevus meurbed.
 Evelhen an hostaliriou
 A so necesser aveichou.
 O frincipal fondacion
 O c'henta destinacion
 A so bet da rei logeiz
 Sicour, bevanç, confort requis
 D'ar re a vise surprenet
 Pe gant izom pe gant clenved.
 Charlemagn prinç dre excellanç,
 Sant Loïs, gloar, enor ar Franç,
 Eguist-o, o successoret
 Evit ar bobl santimantet,
 O deus aviset, ordrennet
 Ma vez, e pep commun, savet
 Plaçou digor evit pourvei
 Assistanç d'an tremenidi,
 D'ar re paour, d'an estranjourien

En pep lealded ha reglen. ,
 Pænos hon eus-ny ancouët
 Intacionou quer parfæt
 Ha quer dign da veza meulet ?
 En drouç siouas ! hon eus chenchet
 Sonjesonou quen amiabl
 Santimanhou quer charitabl
 Quer conform d'al lesen Doue
 Ha d'ar mad demeus hon hente !
 Rac breman ped hostaliri
 A so ur pen-caus da bec'hi,
 D'offanci Doue e pep poënt.
 Ha da lacât cals var an hent
 A gundu eueur hac hostis
 E goëlet ur precipiç ?
 Rac , eme un doctor santel ,
 An Diaoul en deveus e scabel ¹
 Savet er plaçou decriet ,

¹ Hoc nobis competens et venerabile videtur ut hospites ,
 peregrini et pauperes , susceptiones regulares et canonicas ,
 per loca diversa habeant : quia ipse Dominus dicturus erit
 in remuneratione magni diei : *Hospes eram et suscepistis*
me : et Apostolus hospitalitatem laudans dicit : *per hanc*
quidam placuerunt Deo, angelis hospitio susceptis. Capitulær :
Baluz. col 238 art. 73.

² Ubi turpia verba et saturitas , ibi dæmones sedem ha-
 bent et choreas agunt. *S. Chrys. hom. 57 ad populum.*

Gant ræson *tavarnou* hanvet.¹
 Agreabl, mad eo cavout
 Un hostaliry var e roud;
 Mæs ar goal-usaich anezo
 A vezo un drouc bras ato.
 Ma ve tyez an hostisien
 Sarret clos ous ar mezierien;
 Dôr an ifern a ve sarret,
 Evel m'am eus èn lavaret,
 Ous ur rum bras a bec'heurien
 Collet allas! evit biquen.
 Parlant a ran e general:
 Hep disaproui, hep tamal
 Dèn ebet e particulier,
 Quen an hostis quen ar mezier.
 Bez'a so hostisien honest
 Fur ha vertusus, m'en attest,
 Pere vèv er vicher-se
 Hervez ma èn ordren Doue.

¹ Ar guer *tavarn* a seu doc'h ur guer hebre pehini a signifi : stall a zebauch, a yreinadures. *Dictionnaire du Trévoux*.

Ar re mâ a vo espernet
 D'an deis diveza eus ar bed,
 Dre ma zint bet, e pep mare,
 Fidel d'ai lezen o Doue.

AR MEZIER.

Expliquit din e ber gomsou
 O guir obligacionou.

AR MISSIONNER.

Evit guir avantaich ar vro,
 Pedomp Doue ma ve ato
 Miret gant an hostisien
 Ar reglennou-man pen-da ben.

1° Refus a-grèn boësson d'an oll

Pa vezo cuset an heaul :
 Epat an offeren barræs,
 Arauc an offeren memes :
 Ac e amser ar gousperou :

2° Er c'horais, er vigilou,

Ac er bevar amser yve,
 Nemet pa vo necessite.

3° Non pas hepquen refus boësson

Da nep er goulfe hep ræson,

Mæs refus quic dezan ouspen
 Mar teu al lezen d'èn diffen :
 Ha miret rei da eva mui
 Da nep a so prest da vèvi.

4° Non pas diguemer en o zy
 An dud sujet d'ar vesventy :
 Ar re goal-vrudet er c'harter
 Evit beza tud divoder.

Ar re a lavar goal-gompsou,
 Pere n'o deus en o guenou
 Nemet chansoniou mezus,
 E pep guis fall ha dangerus.

5° Refus o dôr d'ar bec'herien
 Goassoc'h cals eguet ar vocen,
 Pa lequeont an eneou
 Da goll ar c'hloar eus an ènvou :
 Maleurus caquetourien
 Var sujet al lezen gristen.

6° Lacat er mæas an tadou-ze
 A revin græg ha bugale :
 Couls ac ar vugale disent,
 Pere en despet d'o c'herent

1 Tabernarii si perpendant aliquos ex nimio vino sæpè inebriari, quod experti sunt pluries, ut in ebriosis, graviter peccant. *Sant Antonin, sum. Theolog.*

A red var-zu ar plaçou-ze
O teport maga paourente.

7° En ur guer : un hostis parfaet

Adle guerza gant lealdet :

Quemeret ar vrassa sourci

Demeus an oll tremenidi ,

Ha dioual na ve distroët

Ar·pez so dezan confiet.

An hostisien a responto ,

O scuilla daëlou c'huero ,

Eus an oll direglamanchou ,

Blasphemou , lubriciteou ,

Cannou , disputou , rivinou ,

Juramanchou , goal-exemplou :

En ur gombs : eus a bep pec'het

Ebars o zyes commetet.

Pebes cueus ! pebes disesper !

Pebes cont dirac ar barner !

AR MEZIER.

Bugale o deus da vaga :

Necesser eo caout bara.

Rac , certen , n'int quet obliget

D'ober evel an hermitet ,

Mont doun, e creiz an deserçziou
Da veva gant gryou-lousou....

AR MISSIONNER.

Eurus an hermitet-se :
Bez'o deus ur plaç en êe.
Gouscoude ne leveran quet
Penos ny a so obliget
Da sortial eus ar bed-mâ
Evit reded d'o imita.
Un dra ê ac a so certain :
Possubl eo d'an hostisien
Maga, guisca o bugale
Hep offanci Justiç Doue.
Pa vint ur veich anavezet
Evit tud ne gustumont quet
Rei da eva betec mêvi :
Evit sùr, o hostaliry
A vo darempredet ato
Gant an dud honest eus ar vro
Pa vezo, gant-o, traficou
Eureujou pe badianchou :
Quement-man gant ar personnet
Na vo quet ive diffennet ,

Pere o velet an dud fur
 Ne lavarint guer, m'en assur.
 Peur liessa ar vezierien
 A lonc profit an hostisien :
 An dud honest a baës ato ;
 Netra na ve collet gant-o :
 Ac evelse an dour, hep fin,
 A güezo var rod ar vilin.

AR MEZIER.

Bez em bo sonch eus ho comsou
 Evit renonç d'am pec'hejou.
 Gouscoude ur reflexion,
 A zeu da droubli va c'halon....
 Piou-benac a ya alies
 Da vêvi gant e ouieguez :
 An oll groàguez ha merc'het
 (Mèz eo din èn lavaret)
 Pere a vezv en tavarnou
 Pe en ty pe er pardoniou :
 Cetu hepquen ar re gourmand
 Coupabl a zireizamant.
 Evit ur goas a vezv ur veich
 Ne deus na pec'het na rebeich.

AR MISSIONNER.

Pa vez imposubl en dailh-all
 Cavout netra tout da damal
 En ur c'hristen leun a furnes :
 Ma ve mezo , gant gouyegues ,
 Ur veich soquen en e vuhez
 Malheur , malheur d'ar pec'her quæz. .
 Ac en deffe var an douar ,
 En pep enor hac en pep gloar ,
 Bevet epad meur a vloavez
 Gant purete , gant santelez
 Eguist precursor hor salver :
 Ac en deffe evel Sant Per
 Scuillet quement a zaëlou
 Ma ve merquet doun o roudou :
 Ac en deffe var glaou beo
 Souffret tourmanchou quer garo
 Gant nerz , gant couraich , gant constanç
 Eguis Sant Viçant , Sant Lauranç :
 Mar deu da derri al lesen
 En ur poënt important hepquen ,

1 Quicumque autem totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus. *Sant Jacq. liser Catho. ch. 2. v. 10,*

E oll meritou so collet,
 E oll œuvrou mad ancouet,¹
 E ene siouas! daonet
 Faut n'eo bet purifiet.
 Ha piou a ouffe doueti
 Eo an teich a vesventy
 Ur pec'het bras, grevus, marvel
 Dign a boaniou eternal;
 Gant neubeud ma ve pouëset,
 Er faëçon ma eo dleet,
 Gant ar balanç eus an ènvou
 Ac en ac e circonstançou?
Guel varc'had a ve da un den,
 Eme Jesus da bep christen,
E creiz ar mor beza stlapet
Ur mæn-meilh oud e c'houg staguet
Egued n'eo e nep mare,
Dont da rei goal-squær de hente;

¹ Si autem averterit se justus à justitiâ suâ et fecerit iniquitatem. .. numquid vivet? Omnes justitiæ ejus quas fecerat non recordabuntur.... in peccato suo quod peccavit morietur : et dixistis non est æqua via Domini. Audite ergò : numquid.... non magis viæ vestræ pravæ sunt? *Ezeck.* 18. v. 24. 25.

¹ Qui scandalizaverit unum de isiis pusillis qui in me credunt : expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo ejus et demergatur in profundum maris. *Math.* 18. v. 6.

Ma na zeu da c'houlen pardon
 Gant guir cueus ha gontricion ,
 E vezo collet da viquen :
 Beza en roët ur veich hepquen.
 Ha remerquit mad ama c'hoas ,
 Ar pez a zesq domp Sant Thomas
 Ac an oll doctoret santel :
 N'eo quet ur pec'het marvel
 Commetet, en ur vont exprès
 D'en em vèvi gant gouïeguez
 A vezo *hebquen* punisset
 Ha caus da veza daonet :
Mæs gant-an an oll pec'hejou
Gant-an an oll actionou
 A heul an action guenta,
 Ar mancamant principala. ¹
 C'hui hoc'h eus ivez parlantet
 Deus ar groaguez ha merc'het
 Pere o deus custum eva :
 Petra lavarin-me amâ ?
 Ur c'hræq.... ur plac'h yaouanc mezo !!!

¹ In ebrietate duo considerantur actus præcedens et defectus subsequens.... si actus præcedens fuit culpabilis non totaliter excusatur à peccato sequenti quod scilicet redditur voluntarium ex parte præcedentis actus. *S. Thomas q. 150.*

O pebes mez evit ar vro !
 Pebes poan evit o c'hrouer !
 Ac evit-o pebes danger !
 Viltançou int eus an douar
 D'an nep o guèl, d'an nep er goar.
 Ar fablen int eus ar c'harter :
 Comps anezo a so donger.
 Ur veich c'hoas.... pœnaus !! ur vaoues ;
 Ur plac'h yaouanq mezieres !!
 Nan : ne deus hano na langaich
 Ac a exprime an outraich
 A reont d'an natur humen
 Ha d'ar c'haracter a gristen !!
 Ur c'hræg.... ur plac'h yaouanq mezo !!
 Petra comparachi-gant -o ?
 Ur gos fleuren, pell so, gouènvèt,
 Dindan treid an dud flastre.
 Ur c'hræc.... ur plac'h yaouanc mezo !!
 Ra ve pep tra an ecleo
 Eus ar just indignacion
 A broduont en ur c'hanton.
 Pebes ifam direglamant !
 Pebes vil direolamant !
 Heaul brillant, Roue an oabl,
 Var un disurs quen detestabl

Cusit, cusit ho sclerijen
 Gant nec'hamant ha gant anquen :
 Ha c'hui, perzier eus an envou,
 O velet ar seurt viloniou,
 Bezit souezet, estlamet,
 Melconiet ha desolet.... ¹

AR MEZIER.

Mut ez oun rentet er veich-man.
 Mæs, va zad quer, mar tistroan,
 Ameseïen ha mignonet
 A raï ac'hanon goab bepret.

AR MISSIONNER.

E pelec'h ema ho ræson,
 Ho furnes, ho religion?
 Mar fell deoc'h heulia ar bed
 Ac e gustumou milliguet,
 Gant-an c'hui glevo un devez

¹ Obstupescite, cœli, super hoc et, etc. Jeremi. chab. 2.
 v. 12. Ul lavar coz eo :

Græg a èf guin, merc'h a gumps latin :
 Heaul a sàv re vintin, a zoug ato da c'hoal fin.
 Hâc quoque de causâ ; si te proverbial tangunt :
 Non tibi potatrix face sit sociata Jugali. *Strabo.*

Ur setanç a dristidigues.
 An dud a goms : list an dud fall
 D'ober goab ha da gaquetal ;
 Godisceres an dud monden
 Da Jesus-Christ adversourien ,
 Na dle quet beza caus deoc'h
 Ne zeufac'h da veza furoc'h.
 Aon hoc'h eus rac an dud-ze :
 Sonjit quantoc'h e barn Doue.
 Chenchit , chenchit eus a hirio
 Na c'hortoît quet ar maro.
 Diaes eo chench ur mezier
 A fiz, siouas ! var an amser.
 Mervel a raï en e bec'het :
 Rac en un nos tenval meurbed
 N'è quet æz lacat sclerijen.
 An dra-mâ c'hoas a so certen :
 Gue coz so diaes da blega ;
 Quen e torrent evit eüna. ¹

AR MEZIER.

Boh ! æz e vezo d'ar mezier

^x Sic... Canis à corio nunquàm absterrebitur uncto.
 Difficile est longum subito deponere amorem.
Catul, Epigram 77.

Gant ar sicour eus e salver,
 Ur c'hoant mad, un desir sincer
 Distrei erfin oc'h e grouer.
 An tensor eus ur mission
 Hep dale a vo em c'hanton,
 Deomp, graç Doue, digoret;
 Dijà eo bet annoncet.
 Neuse-fat, a greiz va c'halon
 E sonjin em c'honversion.

AR MISSIONNER.

En heur man e teu ho Jesus
 Ho redamptor carantezus
 Da ober ur sell truezus
 Ouzoc'h, pec'her maleurus :
 Poulsa ra var dor ho calon :
 Ah! va breur, gant contricion
 E tleit doc'h tu en em sevel,¹
 Laret un adieu eternel
 Dreist pep tra d'ho mesventeou
 Ha d'an oll occasionou.²
 Disquen en abym a so æz :

¹ Horà sextà vocaris : horà sextà veni. *Sant Augustin.*

² Sæpè perit, qui non crebra pericla fugit.

Mæs sortial a zo diæz. ,
Ar vesventy a so henvel.
Ous punçz an ifern, quer cruel
Na zispeg eus an dud nepred
Pa en deus ur veich o lonqet. »
 Ur setañ eo a sant Bazil
 N'eo quet eta quer facil
 Evel ma sonch ar mezier
 Distrei crên ous e salver.
 An amser a so incerten ;
 Ac ar c'hraç diæz da obten
 Goude beza quen alies
 Refuset selaou he mouës.
 Grit, va map, grit reflexion
 A galon, a greiz ho calon,
 Var ar pez en deus lavaret
 Sant Jerom ebars e retret.
 Sonjit, sonjit e quement-man.
 « A gant mil pec'her, emezan,
 » Pere a asten an termen
 » Da ober ur guir binigen

1 facilis descensus Averni

Sed reворare gradum, superasque evadere ad auras
 Hoc opus : hic labor est. *Virgil.*

Ebrietas quasi puteus inferni : quoscumque susceperit
 ita fortiter sibi vindicat ut eosdem ipsos de inferni tenebroso
 puteo ad sobrietatis lucem redire non permittat *Serm. ad*
præsb. suas.

» A boan-vras *unan* anezo
 » Graç ha pardon en devezo. .
 Roët e vezo ar mission
 D'ar bec'heurien eus ho canton :
 Ha marteze arauc, ar c'hloc'h
 En do lavaret ac'hanoc'h
Tremenet eo : transivit
Sqoët gant ur maro subit.
 Car piou eo hoc'h assurfe
 E viot beo a-benn neuze ?
 Pet dén a so bet surprenet ,
 E creiz e nerz , en e bec'het ?
 Supposit e veac'h beo ,
 Ul lavar setançzus eo :
Ahed ur bloàves ar piz
A zeu da galedi, pep mis.

AR MEZIER.

Me so ur mezier miserabl
 Ha dreist pep hini detestabl.
 Breman er gouzan mad, siouas !
 Nan : na c'hortoïn quet varc'hoas
 Evit chench.... ac eus an heur-man
 Ous va Doue e tistroan.

1 Vix de centum millibus hominum quorum mala fuit vita,
 meretura Deo indulgentiam in puncto mortis supremo, ha-
 bere *Vel unus.*

AR MISSIONNER.

Pebes peoc'h en hoc'h ene,
 Pebes joa evit an êe
 Ma vez ho tisposicion,
 Ma vez ho resolucion
 Courachus, ferm ac hir-padus
 Evel ar propos generus
 Græt evit mad, evit bepred
 Gant Charlès Roue a Sued.
 Un deiz gant-an e tigouezas
 Eva quement, ma outrajas,
 En ur fæçon cruel meurbed,
 E vam gaër en ur banqued.
 Antronos o veza clevet
 He oa e vam-gaër mantret
 Gant an nec'hamant ar vrassa;
 E c'houlennas evit petra?
 An hini en doa e c'hraç-vad
 Dezan a gontas tout timad:
 Charlès, unnec eus an hano
 En em rentas prompt hac affo
 E quichen e vam desolet,
 Gant mez, gant chagrin, gant regret.
 Dirazi e reas disquen

Ur banne guin en ur veren.
Man gaër, eme ar Roue,
Glac'haret eo va ene
Dre ma oun bet en hoc'h andred
Quen divergont, quen diresped :
Mæs deoc'h-hu e brometan
Eus a hirio, eus an heur-man
Pænos, cetu er gueren-mâ
Ar banne boësson diveza
A evin queid ma vin beo.
 D'e gomps e talc'has mad ato.
 D'ho comps bezit fidel ive :
 Profit ho po e qument-se :
 Rac, evit sur, netra souillet
 En êe na vo recevet.
 Mæs, ma map, abars finissa,
 Sellaouit c'hoas ar c'homsou mâ
 Evit creaat en ho calon
 Ho cueus ac ho conversion.
 Ur sant, e pevar c'horn ar bed,
 Dre e cenchamant quer brudet,
 Ac e pep leac'h que nenoret :
 Sant Augustin escop parfæt
 A lavar pœnaus : *ur mezier*
So miliguet gant e grouer,

*Disprijet gant an oll œlet ,
 Cherisset gant an drouc-speret ,
 Gant ar vertuz abandonnet ,
 Gant ar boësson disquiantet :
 En ur guer , tretet gant an dud
 Evel an anevaled mud. ¹*

*Evit ur c'hristen pebes mes !
 Tud payan , tud payan memes !
 A damal , gant cals a ræson
 Ar goal-usaich eus ar boësson.
 E garfen e vise scrivet
 E calon an dud abuset
 Ar c'homsou-man eus ur payen ,
 Comsou , re vir , da virviquen.
 Ar boësson , pa ve effet re
 A gundu d'al lubricite
 A sarr an ôr d'ar vertuziou
 Ac en digor d'an oll viçou. ²
 Ur payan all , en ul leor
 Composet gant cals a enor*

¹ Ebriosus, cum absorbet vinum, absorbetur à vino, abominatur à Deo, despicitur ab angelis, deridetur ab hominibus, destituitur à virtutibus, confunditur à dæmonibus, conculcatur ab omnibus. *Aug. en e lèvr var ar binigen.*

² *Valer maxim, lib. 3. de dictis factisque memorabilibus.*

En deus scrivet guer-evit-guer,
 Ac èn guir, pænos ur mezier
A so dec mil gueich disteroc'h
Ac a bep hent disprizaploc'h
Evit al loussa loënet
A rebuter ebars er bed.

AR MEZIER.

Va zad quæs, ho comsou guirion
 A ra varn-on impression.
 Santout a ran va oll galon
 Leun a vez, leun a gonfusion,
 O velet pænos tud payen
 A ro quentel d'ar gristenien
 Pere, e mil occasion,
 A voug ar vouës eus o ræson.

AR MISSIONNER.

Ur payen all en devez græt
 Eus un eueur ar guir bortræt.
Un dèn, emezan, sesiet
Betec en e oll goaziet

* *Aristot hanvet prinç ar philosophet, ganet 384 bloaz
 arauc J.-C. hor salver.*

*Gant ners ar guin en deus lonquet
 Hep moderacion ebet ;
 A sant ur c'hrouës devorant
 Pihini er moug, èn dourmant
 Evel pa veze turqeset
 E zivron ac e ziouvorsèd :
 E vemprou a so quer pouner,
 O ners quer sempl ha quen dister
 N'all mui, e maniel ebet,
 En em avdnç eus ur gammet.
 E deod quen ambarasset
 Quen gagouilh ez eo rentet
 N'all gant-dèn beza comprenet :
 E zaoulagad ac e speret
 En em gàv quement assoetet
 Ne all mui, e fæçon ebet,
 Annaout ar firm a netra.
 Prest ha pront da injuria
 Pa ve an tad an tenera :
 Da zisputal, d'en em ganna,
 Da stlapa, da derri pep tra
 Evit ur gomps eus a netra :
 Crial a ra, yudal hep ceçz.
 Ermod-se e barlant Lucreç
 Evit-an da veza payen*

Ouspen-se , Epicurëen.....¹
 O velet an oll disurzou ,
 An oll chançou , an oll collou ,
 Ar revinou , ar maleuriou ,
 An oll drougou , an oll crimou ,
 Ar souffrançou , an daëlou
 Ac alies ar galleou
 A guerz varlec'h ar vesventy ,
 Casi diseparabl diout-y :
 E garfen c'hoas.... ha græt e ve
 M'am bige an autorite....
 E garfen , evit ar guella ,
 Ma ve ivez ar c'homsou-mâ
 Quer precius , quer manific....
 Scrivet , en hor breyz , en public
 Æz da lenn.... en oll placennou
 Ha var moguer an tavarnou :
Da biou e vo cryet malheur ?
Da dad piou , annoncet malheur ?
Evit piou , an oll dispudou :

..... hominem quàm vini vis penetravit ;
 Acris et in venas discurrit plurimus ardor :
 Consequitur gravitas membrorum : præpediuntur
 Crura vacillanti : tardescit lingua , madet mens :
 Nant oculi ; clamor , singultus , jurgia gliscunt.

Lucreç ganet er guæar a Romm , 95 arauc J.-C. lèvr 3.

*An emgannou, ar foziou ?
 Evit piou drougou hep ræson ;
 Gouliou, hep occasion ?
 Evit piou, anquen hac encre
 Ma n'eo quet evit ar re
 A gar scarza pintadou guin,
 Guer-goude-guer, hep ober fin ?....*

AR MEZIER.

Ur goms demeus ar scritur sacr
 A dlese var an dèn fallacr,
 Peguer fallacr bennac ma ve,
 Ober un effet douç ha crè :
 Hac alies mouès ur mignon
 A ra dounoc'h impression !!
 Ur malheur gant-an digouezet
 Ac un disc'hraç-trist erruet :
 Ur protector en do collet,
 Quement-se tout var e speret
 A raï un effet eurus.... !!

1 Cui vae ? cujus patri vae ? cui rixæ ? cui foveæ ? cui sine causâ
 vulnera ? nonnè his qui commorantur in vino, et stu-
 dent calicibus epotandis ? *Ar speret santel, er proverb. chab.*
w. 29. 30. 31.

..... Bibunt cyathos numero totidem quot
 Thebarum portæ, vel divitis ostia Nili. *Juvenal.*

Ac ar vouès eus a Jesus
 A gàv e galon quer calet....!
 Va hini so tenereet.
 Me a fell din terri a-gren
 Va goal-custumou.... va chaden.
 Allas ! me so ar map prodic.....!
 Adieu, buhez diabolic....
 M'ho ped, va zad missionner,
 Petra rencan-me da ober
 Evit obten digant Jesus
 E c'hraç santel ha precius ;
 Ar pardon eus va fec'hejou
 Ac ur plaç en e du dehou ?
 Bez am eus ur guir volonte
 Da zistrei ous va Doue :
 Ha dont a rin, gant an amser,
 Dreist pep tra, gant graç va salver,
 Bete tenna ar gryennou
 Eus va goal-accustomanchou.

AR MISSIONNER.

Mar fell deoc'h en em recur
 lit da gavout ur c'honfessour ¹

¹ Licet mirum in modum sapiens sis, consiliario tibi
 opus est : solius enim Dei est nullo opus habere consilio.
Sant Chrys. hom. de conv. Pauli.

Gant ur galon leun a anquen
 Evel gueischal ar Vadalen.
 Ous-pen-ze, gant ur feiz parfæt
 Pedit ar verc'hes beniguet
 Ho patron, hoc'h æl gardien
 D'ho sclæraat ha d'ho souten.
 Tec'hit doc'h an oll goal-placou,
 Doc'h an oll goal-mignonachou : .
 Vigilant da heul va avis
 O tec'hel dious stall an hostis.
 D'an hostis, eus va oll ene,
 E tesiran prosperite,
 Er bed-man ac er barados :
 Hoguen pænaus souten e gaus
 Ha chom hep ober e brocès,
 Pa èn gueler quen alies
 O sacrificout e ene
 Ha madou an eternite
Da ur vrusunaden bara,
Un dornad heï, da un netra ?
 A lavar ar speret santel

1 Remedium enim est, quem converti velle non videris,
 vitare si possis. *Cassian, super illud psal. declinate à me,*
maligni.

Dre ar prophed Ezechiel. ¹
 Dalc'hit sujet ho squianchou :
 Disprigit an oll discoursou :
 Songit er vestl ampoesonet
 A èf ur mezier daonet.
 Songit er guinegr a evas
 An oàn didaich var ar groaz :
 Sellit pænaus en deus tretet ,
 Gant an naon ac ar sec'het ,
 E gorf sacr , hep pec'het ebet ,
 Evidomp-ni crucifiet. ²
 Necesser e vo combatti ,
 N'en nac'han quet.... an disparti
 A vezo tenn , rust , poanius.
 Hoguen : ur veich victorius ;
 Pebes consolant assuranc
 Da gleout un deiz ar setanc
 Prononcet e faveur ar re
 A gombatto evit Deue :
 Rac , eus a zaou choasit unan ;

¹ Propter pugillum hordei et fragmen panis violabant me
Ezechiel 13 19.

² Factus es discipulus non Epicuri , sed Christi , ut cruce
 m Christi circumferas in corpore tuo. *Petrus Bles. ad Re-*
ginald. Epist. 15.

Pe ar barados pe an tan.
 Ar barados gant e oll Joa,
 Mar renoncit eus a-vrema ;
 Mar troc'hit, eus hoc'h oll galon,
 He c'hryzien d'ho passion.
 An ifern, gant e zizesper,
 Mar mouguit graçou ho salver.
 Ya : ur veich torret ho chaden,
 Ra vezo torret da viquen,
 Rac, mar tistroit d'ho pec'het,
 Goude beza bet pareët,
 Danger e vezo evidoc'h
 Na vez hoc'h eil etat goassoc'h,
 Quer goas memes na allot mui,
 Eguis ma faut, en em regli.
 An eil affeilh en ur c'hlenved
 A so marvel casi bepred :
 An diaoul, evit ho taoni,
 En devezo guelloc'h parti.

AR MEZIER.

Inspirit din, o va zad quæz,
 M'ho ped : ma ve ho madelez,
 Pedennigou da lavaret
 Pa en em gavin goal-temptet.

AR MISSIONNER.

Va map ; poursuet gant satan

Livirit dezan quer buhan :

» Caër az-eus ober effort

» D'am c'haout evit da gonsort :

» Biquen , nep seurt commerce ganit

» N'am bezo : m'en assur mad did.

—

» A galon e zoun da Jesus

» Va redemptor carantesus.

» En em zioual dious ta laçou

» A rin , gant sicour e c'hraçou ,

» Rac bez am eus evit armou

» E c'houliou , e veritou :

» Teac'h-ta , stereden couezet :

» Teac'h-pell , speret reprovuet.

—

» Ober penn d'an temptacion

» Cetu va resolution ;

» Rac Jesus en deus permettet

» Beza e-unan amprouet

» Evit rei deomp ar voyen

» Da veritout ar gurunen

- » A Justiç, a fidelite
« Preparèt gant-an en êe. ¹

—

- » Ganit, goal-æ!, beza temptet,
» D'an drouc beza sollicitet
» E nep façon n'e quet pec'het
» D'an nep christen na gonsant quet :
» Er c'hontrol : en em zisposi,
» E guir soudard, da gombatti :
» Neuse, digant Jesus, goulen
» E c'hraçou nerzus d'a souten
» Violanç an temptacion,
» Dre veritou e bassion
» Pehini a vezo bepret
» Eus va sonch fidel an objet, :
» Resista ous d'az alyou,
» Cetu an hent eus an êvou.

—

- » Jesus a garan : netra quen;
« Hac a garin da virviquen.

Ideò tentatus est Christus, ne vincatur à tentatore christi-
lianns. *Aug. in psal. 90.*

¹Hæc omnis hortatio. *St. Augustin de agone Christi. ch. 11.*

- » Da oll blijadur ar c'horf-man ,
- » Gant couraich vras a renonçan.

—

- » Pec'het iffam a vesventi
- » Ouzit-te am-eus cassoni :
- » Etrez-omp, viç vil ha cruel,
- « E vo ur bresel continuel.

—

- » Guerc'hes Vari, en ho sicour
- » Ænep maliç va adversour
- » Me a laqa va oll fyanç :
- » Accordit din hoc'h asistanç.
- » Guerc'hes pur, guerc'hes an humpla
- » Disqit din-me hoc'h imita.

—

- » Va æl mad ha ma faëron
- » Roït din ho protection;
- » Va sicourit er moment-mâ :
- » Ha pa sqey va heur diveza
- » Obtenit din beza placet
- « Etouëz ar benitantet. »

—

Erfin, mar coëzit adarre

Dre bouëz ho fragilite,
 (Sempl e viot hed ho puhe)
 Savit quer buhan goude-se :
 N'en em zigourachit biquen :¹
 Mæs grit deoc'h-tu pinigen.
 Pep tra, gant sicour an êe,
 A vezo possubl d'hoc'h ene....
 N'achuin quet an diviz-mâ
 Hep exhorti, hep convia
 Groaguez paour ar mezierien
 Pere o deus poan hac anquen,
 Da zouguen o c'hroas gant profit,
 Gant meuleudi ha gant merit;
 Hac, e pep poënt, da imita
 An devot santes Monica
 Pehini dre he facianted,
 Ac he c'homportamant parfæt,
 Da zoue he deus gounezet
 Patriç he osac'h debochet.
 Colerus e oa, amportet
 Tenn a humor, prim a speret.
 Dre he buhez edifiant,

¹ Prima salus est declinare culpam : secunda non desperare veniam quia ipse se in æternum punit qui apud verum judicem ad pœnitentiam non recurrit. *Leon pap.*

Dre e oræsonou fervant ,
 Dre e dousder ac he silanç
 E c'houneas e gonfianç.
 Erfin, eus an ènvou ar c'hluis
 A zouçaas speret Patriç,
 A chenchas dezan e galon
 Dre ur sincer gonversion.
 Queit ha ma oa e Patriç
 Goal-humor, drouc, barrad-maliç.
 Monica a dave bepret
 Ac out-an ne resiste quet....
 Pa oa tremenet e goler
 He prieve out-an dre gaër :
 E pede Jesus e secret.
 O exempl admirabl meurbed !
 Reglen precius, excellent,
 Caëra avertissamant,
 En pep leac'h, en pep amzer
 Evit pried ur mezier !

AR MEZIER.

Pelloc'h, va zad, mui na bledin ;
 Ho comsou fur a so treac'h din.
 Mil bennos d'hoc'h instruccion,

1 Absentem lædit qui cum ebrio litigat. *Laberius* (*Decimus*).

Nan , nan : na vin quet digalon.
 Na zifferin quet davantaich
 Ar victor ha maavantaich.
 Eurur, mil gueich eurur
 Mar doun pardonet gant Jesus.
 Pedit va salver evid-on
 Ma plijo rei nerz d'am c'halon
 Da lemel demeus va speret
 Roudou ar serpent milliguet
 Evit ma hellin en eê
 Dibri ar frouës a vuhe.

AR MISSIONNER.

Va map , abars quimyada
 Sellaouit ur gomps diveza :
 Ne fell quet din ho cuitaat
 Pa oc'h santimantet quer mad
 Hep ober d'oc'h va c'hompliment
 Var ho generus cenchamant :
 Hep ho meuli , gant cals a joa
 Var ho propos ar parfæta :
 Rac bez em eus cals confianz
 Pœnaus eus ar perseveranç
 Gant graç Doue , ar gurunen
 A vezo placet var ho penn.

Taulit evez mad, dreist pep tra,
 Varnoc'h-hu, va mab, er bloas-mâ,
 Rac an occasion, siouas!
 En em presante da pep pas.
 Meur a veich em eus deploret
 Gant ul lagad trist.... estonet
 Peguen bras, en hon amser-ny,
 E zeo an ingratiri,
 Ar yenigen cruel, siouas!
 Eus an dud divar ar mæas,
 Divar ar mæas, dreist pep tra,
 En andred an tad ar guella.
 Quellyes gueich ar providanç
 A ro deomp, gant abundanç
 Madou an douar, frouëziou,
 Hac ispecial avalou :
 Allas! allas! hep douetanç
 Ur bloas eo a bep offanç.
 Gueischal ar sænt, ar santeset
 A sante o c'halon tommet :
 Leun e oant a santimanchou
 Ar preciussa d'an ènvou
 O consideri an douar,
 Ar mor, an heaul, al loar
 Ae ar stered-se quen brillant

Er vols demeus ar firmamant :
 Mont a reant bete gouëla
 Gant admiracion ha joa ,
 Dre ur garantas ar vrassa ,
 Eguis santes Genoveva
 En ur sellet oc'h an envou ,
 Ar gueaud , e dènedigou ,
 An yd , ar guéz , ar frouësiou :
 Splam ha patant testeniou
 Eus a vadeles un Doue
 E gueuver e oll vugale.
 Breman , breman meur a Vreton ,
 Evit o c'hondaonacion ,
 A so disleal hac ingrad....!!!
 Elec'h beza fidel ha mad
 Anaoudec en pep mare ,
 Meur a Vreton , a laran-me ,
 A zeu da abusi bemde
 Eus a zonesonou Doue !!
 Pec'het ifam , pec'het horrubl !!
 Piou a gredfe e ve possubl
 E teuffe tud , e breiz isel ,
 Ur c'harter gueischal quer santel ,
 D'en em gleout evit lonca
 Barriquen cistr eguis netra ?

Daouzec pe pemsec camarad
 (Seurt follentes a so anad)
 A ra lè d'en em assambli
 (Biquen, biquen falloc'h pari)
 Da scarra en un deiz, timad,
 Daou c'hant daou-uguent vouteillad !!!
 Nan : ne virin quet ar silanç
 Dirac un trist experianç.
 Bretonet quer, quenvroëzys,
 Ec'h adressan d'oc'h gant françis
 A galon, a greis va c'halon,
 Rac bez e zoun ho cuir mignon,
 Ec'h adressan deoc'h ar c'homsou
 Sortiet demeus a c'hinou
 Un escop fidel pehini
 En deus rentet d'hon Escopty
 Servichou an importanta :
 Ur pontif eus ar parfeta ;
 Test e quement-se e œuvrou
 E sourci, e alusenou,
 E santimanchou, e veillou,
 Dreist pep tra e vertusiou.
 N'autrou Per-Vinçant Dombideau,
 Prim-cruel ravisset d'hor bro,
 En devez deoc'h adresset

Compsou re abred disonget.

- « Nan , emesan , hor breudeur quer ,
- » Nan : na ven quet ho tad tener
- » Ma vancse din-me ar gouraich ;
- » D'ho poursui c'hoas davantaich :
- » Ha mar neglichfen an dever
- » Eus va c'harg , eus va minister :
- » Laret a rin eta d'an oll
- » Gant daëlou evel sant Paul »

Bez a so cals en ho touës

Va c'hlevet hoc'h eus alies

Var ur sujet quer desolant :

(E ouelan c'hoas en ur parlant.)

En ho touëz meur a zen so ,

Trist eo an doare gant-o.

En em gundu a reont , siouas !

Evel adversourien d'ar groas :

Ar maro , an daonacion

A vezo o funicion.

Ober a reont o Doue

Eus o c'hoff.... ac o gloar ive

El lequeont siouas ! dezo

En o mæs.... o sonjal ato

En objedou vœan hepquen ,

Ac o carout an traou terrien. ¹

- « Credit ar pes a leveran ,
- » Gant un ardor vras er santan ,
- » Evit ma ve hoc'h eneou
- » Recevet ebars an envou :
- » Renta a rit vil, disprijabl
- « Ar c'haracter quen enorabl
- » A gristen, ac a vugale
- » Da Zoue, d'an Ilis ive,
- » Oc'h en em rei da gorfajou
- » Debochou ha gloutoniou
- » Gant pere eo distereet
- » Chenchet ha memes corrompet
- » Ar c'haliteou precius »
- » An donesonou eürus
- » Hoc'h eus bet abers an natur.
- » N'ê deo nemet re assur ,
- » Nemet a re vras consecanç :
- » Ho re neubeud a demperanç
- » He deus an trista effejou
- » Evidoc'h hac ho famillou.
- » M'ho ped, gant va daouarn croaset :

¹ Multi enim ambulat quos sæpè dicebam vobis (nunc autem flens dico) inimicos crucis : quorum finis interitus; quorum Deus venter est et gloria in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt. *Sant Paul en e liser d'ar bobl à Philip. c. 4. v. 18.... 19.*

- » Dre antraillou salver ar bed ;
- » M'ho conjur, m'ho suppli ive
- « Ah ! dre ar fidelite-se
- » A so bet doun en ho calon]
- » Abed ar persecucion ,
- » Da gonservi stard, ferm ha clos
- » Ar greden eus ho tadou coz :
- » Habitantet divar ar mæz ,
- » Eus a hirio evit jamæs
- » Quemerit ar propos guirion ,
- » A leal resolucion
- » D'en em voderi gant prudança :
- » Da renonç d'an intemperança :
- » Ho pezit ners ha bolonte
- » Da veza trec'h e quement-se
- » Hac e viot, dre excellança ,
- » Ar guella pobl demeus ar Franç.... ,

—

Mandamant eus ar autrou Per-Vinçant Dombideau de Crouseilhaes evit ar c'horais 1806, Cals a vezo contant da gaout e epitaphen e latin :

Hic Jacet Illustrissimus ac Reverendissimus D :
 D : Petrus-Vincentius Dombideau de Crouseilhaes,
 Episcopus Corisopitensis :

Commissi gregis sollicitudine pastor, caritate
pater : moribus forma :

Cùm palàm sæviret impietas, fidei custos integer:
Cùm occultè insidiaretur, Ecclesiæ sapiens mo-
derator :

Seminariorum erectione, monasteriorum, piorum
secessuum, missionum sacrarum restauratione.

Tulit abominationes impietatis et consolatus est
lugentes in Sion.

Clero ad pietatem et scientiam informando præ-
sertim incumbens, seminarium hoc fundavit, enixè
dilexit

Et hic dilectus ipse juxtà crucem jacere voluit.

Ploremus coràm Domino.

Rexit ecclesiam Corisopitensem annis XVIII.

Obiit die XXVIII Junii. Anno 1823.

Requiescat in pace.

Cetu amâ, troët e bresonec, ar c'homsou a lenner
var e vin-bez, er vered eus ar seminer bras e
Quemper. Jamæs meuleudi na so bet guelloc'h me-
ritet.

En a so bet *pastor* dre ar sourci parfet

En deveus quemeret, bepred, eus e zèned :

Tad dre e garantès : squer-vad dre e vuhes.
 Pa oua , gant tud impi , ebars hon rouanteles ,
 En ur faëçon anad , ar guir feis attaquet ;
 En he oll foënhou en deus he c'honservet :
 Pa oua-y attaquet e cuz ac e secret ;
 En ur faëçon esqis en deveus gouarnet :
 En ur etablissa couenchou , seminarou ,
 Missionnou santel , tyez a retrejou ;
 DISTRUGET en deveus pep irreligion ,
 Ha consolet en deus ar re trist e Sion.
 O falvesout dezan ma vise , dreist pep tra ,
 E oll dud a Ilis , tud eus an devota ;
 Gouyec var al lesen ; dre-se en deus fontet
 Ar seminær bras-mâ pini en deus caret
 Eus a greis e galon : en ives cherisset
 Gant teneredigues , en deveus desiret
 Ma vez lequêt e gorf e treid ar groas-mâ :
 E presanç hon Doue , gouëlomp , gouëlomp amâ.

Audistis edictum regis æterni : lamentabilem finem ebrietatis vel crapulæ didicistis.

Clevet hoc'h-eus an ordrenançou eus ar Roue
 eternal : desqet hoc'h-eus ar fin trist ha deplorabl
 eus ar vesventy.

Origèn. hom. 7. in Levitic.

Expergiscimini, ebrii, et flete et ululate qui bibitis vinum in dulcedine.

Divunit, mezierien, gouëlit, hirvoudit ha deplorit ho tizoursou tremenet. Crenit var ar malheuriou eus a bere oc'h gourdrouset c'hui pere a ra ho deliçou eus ar guin.

Joël 1.... 5.

TABOURDET, bælec.

